

TAMAMI
VIDEO
ÇÖZÜMLÜ

Kimya

Konu Anlatım Modülü - 5

AYT

Elektrokimya

Sınavlara Hazırlıkta ► 35 YILLIK DENEYİM ◀

- Tanım ve pratik bilgiler içeren **özet konu anlatımları**
- Anlamayı kolaylaştıran **örnek sorular**
- Konunun pekiştirilmesini sağlayan **konu testleri** ve **karma testler**
- ÖSYM tarzına uygun, üst düzey düşünme becerisini ölçen **yeni nesil sorular**
- **Akıllı tahtaya** uyumlu

ALİ DİNÇSÖNMEZ - SELİN CANDIR

Aydın Yayınları

ELEKTROKİMYA

- İNDİRGENME-YÜKSELTGENME TEPKİMELERİ (REDOKS) • 2
- AKTİFLİK • 12
- ELEKTROKİMYASAL PİLLER • 18
- PİL GERİLİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER • 25
- NERNST EŞİTLİĞİ • 29
- PİL TÜRLERİ • 31
- DERİŞİM PİLİ • 34
- ELEKTROLİZ • 41
- KOROZYON • 45
 - KARMA TESTLER • 54
 - YENİ NESİL SORULAR • 64

ELEKTROKİMYA

İlişkili Kazanımlar

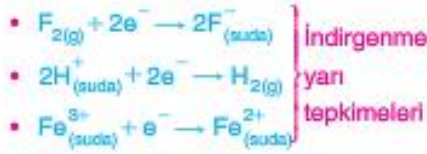
- Redoks tepkimelerini tanıır.
- Redoks tepkimelerini denkleştirir. (İyonik redoks tepkimelerinin denkleştirilmesine girilmez.)
- Redoks tepkimeleri ile elektrik enerjisi arasındaki ilişkiyi açıklar.
- Elektrik enerjisi ile redoks tepkimesinin istemlilik/istemlilik durumu ilişkilendirir.

İNDİRGENME – YÜKSELTGENME TEPKİMELERİ (REDOKS) TANIMLARI

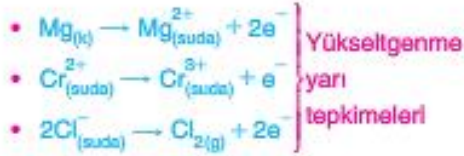
TANIMLAR

- ➔ Bir tanecik aldığı elektron sayısı kadar (-) yük ile verdiği elektron sayısı kadar (+) yük ile yüklenir.

1. **İndirgenme (Redüksiyon):** Değerliğin azalması anlamına gelir. İndirgenmede madde elektron alır.

Yükseltgenme (Oksidasyon): Değerliğin artması anlamına gelir. Yükseltgenmede madde elektron verir.

2. **Yükseltgendir (Elektron verdi.)**

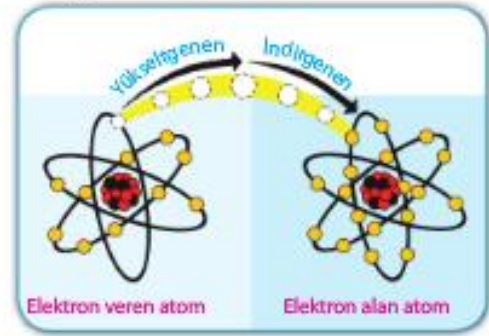
Yük: -2, -1, 0, +1, +2.....

İndirgendir (Elektron aldı.)

3. Elektron alışverişi ile gerçekleşen tepkimelere indirgenme – yükseltgenme tepkimeleri (redoks tepkimeleri) denir.

4. Yükseltgenen (elektron veren) madde, karşısındaki maddenin değerliğini azalttığından **İNDİRGEN** özellik gösterir.

İndirgenen (elektron alan) madde karşısındaki maddenin değerliğini artırdığından **YÜKSELTGEN** özellik gösterir.

5. Redoks tepkimelerinde;

- Girenlerin iyon yükleri toplamı, ürünlerin iyon yükleri toplamına eşittir.
- Toplam atom sayısı ve türü korunur.
- Alınan veya verilen elektron sayıları indirgenme ve yükseltgenme yarı tepkimelerinde gösterilir. Ancak bunların toplamı olan redoks tepkimelerinin denklemlerinde elektron gösterilmez. Çünkü toplam alınan elektron sayısı, toplam verilen elektron sayısına eşittir.

Örneğin:

+

- **Zn** : Yükseltgenen madde (İndirgen)
- **Cu²⁺** : İndirgenen madde (yükseltgen)
- **Zn²⁺** : Yükseltgenme ürün
- **Cu** : İndirgenme ürün

Yükseltgenme sayısının (Yükseltgenme basamağı, değerlik) bulunması:

Bir elementin, bileşiklerinde sahip olduğu ya da sahipmiş gibi görüldüğü yük; elementin o bileşikteki **yükseltgenme sayısı** (yükseltgenme basamağı, değerliği) denir.

Yükseltgenme basamağı bulunurken;

1. Elementler, atomik ve moleküler halde elektrikçe nötrdür. Yükseltgenme basamakları sıfır alınır.

Örneğin: H_2 , Ag, C, S_8 , O_3 ...

2. Basit iyonlarda (tek atomlu) yükseltgenme basamağı iyonun yüküne eşittir.

Örneğin: Mg^{2+} için (+2), Cl^- için (-1) ...

3. Bileşiklerin içindeki atomların yükseltgenme basamağı:

Hidrojen (H):

- Bileşiklerinin büyük çoğunluğunda (ametallerle yaptığı bileşiklerde) yükseltgenme basamağı (+1) dir.
(Ametal + H^+)

Örneğin: H_2O , HCl, NH_3 , H_2SO_4 ...

- Yükseltgenme eğilimi kendinden büyük olan atomlarla yaptığı bileşiklerde (metaller ile yaptığı hidrür bileşikler) yükseltgenme basamağı (-1) dir.
(Metal + H^-)

Örneğin: NaH, CaH_2

Oksijen (O):

- Oksit bileşiklerinde yükseltgenme sayısı (-2) dir.

Örneğin: H_2O , CO_2 , SO_3 , Fe_2O_3

- Peroksit bileşiklerinde yükseltgenme basamağı (-1) dir. Sadece peroksit oksijeni O_2^{2-} şeklindedir. (Peroksit bileşikler 1A ve 2A grubu elementleri ile oluşur.)

Örneğin: H_2O_2 , Na_2O_2 , CaO_2 ...

- Florla yaptığı bileşikte (+2) değerlik alır.

Örneğin: $OF_2 \rightarrow \begin{array}{c} \oplus \oplus \\ OF_2 \end{array}$

Alkali metaller (1A grubu):

- Yükseltgenme basamağı (+1) dir.

Li^+ , Na^+ , K^+ ...

Örneğin: NaCl, KF ...

Toprak alkali metalleri (2A grubu):

- Yükseltgenme basamağı (+2) dir. Be^{2+} , Mg^{2+} , Ca^{2+} ...

Örneğin: CaO, MgS ...

Toprak metalleri (3A grubu):

- Çoğunun bileşiklerinde yükseltgenme basamağı (+3) tür.

Örneğin: $AlCl_3$, BF_3 ...

Halojenler (7A grubu):

- Florun (F) bileşiklerinde yükseltgenme basamağı yalnız (-1), diğerlerinin -1, +1, +3, +5 ve +7 olabilir. Halojenler metallerle yaptıkları kararlı bileşiklerinde daima -1 değerlik alır.

Örneğin: $HClO_4$, $HClO_2$, $HBrO_3$...

DİKKAT!

- Kükürt metallerle oluşturduğu kararlı bileşiklerinde -2 (S^{2-}), azot metallerle oluşturduğu kararlı bileşiklerinde -3 (N^{3-}) değerlik alır.

DİKKAT!

- Gümüş (Ag) bileşiklerinde +1, çinko (Zn) bileşiklerinde +2 yükseltgenme basamağına sahiptir.

4. Değerliği sabit elementler kullanılarak değerliği sabit olmayan elementlerin yükseltgenme basamağı bulunur.

Bir tanecik $X_a Y_b^m$ olsun.

m = Taneciğin toplam yüküdür.

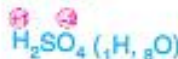
c = X in yükseltgenme basamağı olsun.

d = Y nin yükseltgenme basamağı olsun.

$m = a \cdot c + b \cdot d$ eşitliği ile bulunur.

5. Bileşiklerde atomların yükseltgenme basamakları toplamı sıfırdır.

Örneğin:

$$(2 \cdot H) + S + (4 \cdot O) = 0$$

$$(2 \cdot 1) + S + 4 \cdot (-2) = 0$$

$$S = +6$$

$$(2 \cdot K) + (2 \cdot Cr) + (7 \cdot O) = 0$$

$$2 \cdot (+1) + 2 \cdot Cr + 7 \cdot (-2) = 0$$

$$Cr = +6$$

ÖRNEK 1

Aşağıdaki örneklerde altı çizili atomların yükseltgenme sayılarını bulunuz. (${}_1\text{H}$, ${}_8\text{O}$, ${}_{11}\text{Na}$, ${}_{19}\text{K}$, ${}_{20}\text{Ca}$)

- ? a. KMnO_4 ? b. $\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7$? c. NaOCl
 ? d. NH_3 ? e. CaC_2O_4 ? f. NaClO_3

ÖRNEK 2

Aşağıdaki örneklerde altı çizili atomların yükseltgenme sayılarını bulunuz. (${}_1\text{H}$, ${}_8\text{O}$)

- a. PO_4^{3-} ? b. SO_4^{2-} ? c. $\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$?
 d. HCO_3^- ? e. NH_4^+ ? f. NO_3^- ?
 g. CrO_4^{2-} ?

Aydın Yayınları

6. Çok atomlu iyonlarda atomların yükseltgenme basamakları toplamı iyonun yüküne eşittir.

Örneğin:

$$(2 \cdot \text{Cr}) + (7 \cdot \text{O}) = -2$$

$$2 \cdot 6 + 7 \cdot (-2) = -2$$

7. Kimyasal kökler (çok atomlu iyonlar) kullanılarak değeri bilinmeyen elementlerin yükseltgenme basamağı (değeri) bulunabilir.

Bazı Kimyasal Kökler

OH^- → hidroksit

NO_3^- → nitrat

CN^- → siyanür

SO_4^{2-} → sülfat

CO_3^{2-} → karbonat

PO_4^{3-} → fosfat

NH_4^+ → amonyum

CH_3COO^- → asetat

ÖRNEK 3

NiSO_4 bileşiğindeki Ni ve S atomlarının yükseltgenme basamaklarını bulunuz. (${}_8\text{O}$)

1. a) +7 b) +6 c) +1 d) -3 e) +3 f) +5

2. a) +5 b) +6 c) +3 d) +4 e) -3 f) +5 g) +6 3. Ni = +2 S = +6

ÖRNEK 8

Yukarıda denklemleri verilen redoks tepkimesi ile ilgili;

- I. HNO_3 bileşiğindeki N atomu yükseltgen maddedir.
- II. 1 mol C, 4 mol elektron vermiştir.
- III. CO_2 , yükseltgenme ürünüdür.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

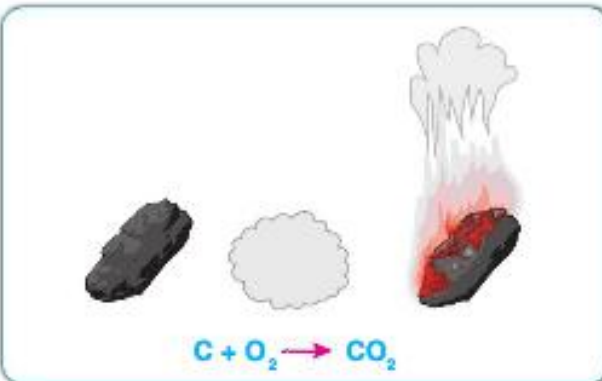
ÖRNEK 9

Redoks tepkimeleri ile ilgili;

- I. Yükseltgen, elektron vermiştir.
- II. İndirgenen, elektron almıştır.
- III. İndirgenin değeri artmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. E 9. D

ÖRNEK 10

Yukarıda verilen redoks tepkimesi ile ilgili;

- I. Fe_2O_3 yükseltgen maddedir.
- II. CO molekülündeki C yükseltgenmiştir.
- III. 1 mol Fe_2O_3 bileşiği, 6 mol elektron almıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÖRNEK 11

tepkimesi için aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) CuO bileşiğindeki Cu^{2+} iyonu indirgenmiştir.
- B) H_2 indirgen maddedir.
- C) Redoks tepkimesidir.
- D) CuO yükseltgenen maddedir.
- E) H_2O yükseltgenme ürünüdür.

10. E 11. D

ÖRNEK 12

Aşağıdaki bileşiklerin hangisinde oksijen elementinin değeriği diğerlerinden farklıdır?

($_1\text{H}$, $_6\text{C}$, $_{11}\text{Na}$, $_{15}\text{P}$, $_{26}\text{Fe}$)

- A) CO_2 B) P_2O_5 C) Na_2O
D) Fe_2O_3 E) H_2O_2

ÖRNEK 13

$_7\text{N}$ elementi aşağıdaki bileşiklerden hangisini oluşturamaz?

- A) NH_3 B) N_2H_2 C) N_2O_3
D) NO_3 E) NO

İNDİRGENME - YÜKSELTGENME TEPKİME DENKLEMLERİNİN DENKLEŞTİRİLMESİ:

➤ İndirgenme - yükseltgenme tepkimelerinin denkleştirilmesindeki temel kural, yükseltgenmede verilen elektron sayısının, indirgenmede alınan elektrot sayısına eşit olmasıdır.

Değerlik (Yükseltgenme Sayısı) Yöntemi:

İyon İçermeyen Denklemlerin Denkleştirilmesi (Nötr ortama göre):

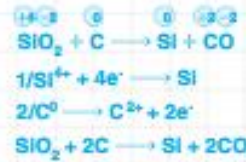
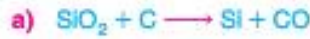
➤ Bu yöntemle denklem denkleştirilirken **sırasıyla** aşağıdaki işlemler uygulanır:

- Denklemin her iki tarafındaki elementlerin değerlikleri belirlenir.
- Değeriği değişen elementler (indirgenen ve yükseltgenen) belirlenir ve değerlik değişiminden yararlanarak alınan ve verilen elektron sayısı tespit edilir.

- Alınan ve verilen elektron sayılarını eşitlemek için ilgili atom ya da bileşiğin başına en küçük tam sayılardan oluşan katsayıları yazılır.
- H ve O dışındaki atomların sayıları eşitlenir.
- Öncelikle H atomlarının sayısı eşitlenir.
- O atomlarının sayısı kontrol edilir. Her iki taraftaki O atomlarının sayısı eşit ise denklem doğru denkleştirilmiştir.

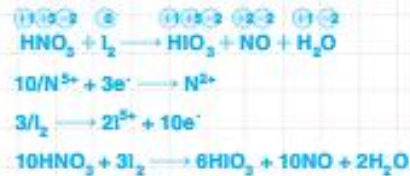
ÖRNEK 14

Aşağıdaki tepkime denklemlerini en küçük tam sayılı olarak denkleştirdiğinizde suyun (H_2O) katsayısını bulunuz. ((a) tepkimesi için CO'nun katsayısını bulunuz.)

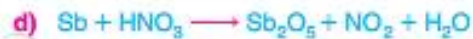

Cevap: 2

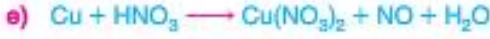

Cevap: 2

PRATİK YOL

- Redoks tepkimelerinde değeriği değışen element tepkimenin bir yönünde bir yerde, diğeri yönünde birden fazla yerde ise bir yerde olanın katsayısı önce bekletilir. Diğeri yöndeakilere gerekli katsayılar yazılır ve toplanarak tek yerde olana gerekli katsayı yazılır.

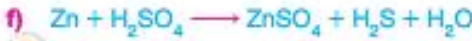
HNO_3 katsayısını bekletelim

önce N atomları
toplayalım
Sonra katsayı-
sını koyalım

Cevap: 4

?

PRATİK YOL

- Bir redoks tepkimesinde aynı element hem yükseltgenip hem de indirgeniyor ise alınan-verilen elektron sayısı ayrı ayrı bulunur. İki yan tepkimeden gelen aynı yüklü element sayısı toplanarak elemente katsayı olarak yazılır.

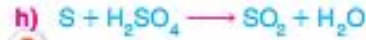
Cl_2 hem indirgenmiş hemde yükseltgenmiştir.

En küçük tamsayılar ile denkleştirildiğinde

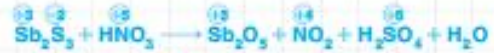
Cevap: 3

?

PRATİK YOL

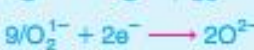
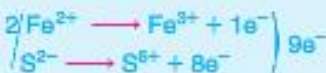
- Bir redoks tepkimesinde aynı bileşikte birden fazla elementin değeriği değışiyor ise ayrı ayrı alınan ya da verilen elektron sayısı hesaplanır. Daha sonra toplanarak denkleştirme yapılır.

Cevap: 11

PRATİK YOL

- Peroksit parçalandığında H_2O veya O_2 gazına ayrışır. Peroksitli redoks soruları denkleştirilirken H_2O_2 ile H_2O veya O_2 arasındaki elektron alışverişine bakılır.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen redoks tepkimelerini uygun bir yöntemle en küçük tam sayılarla denkleştiriniz.

?

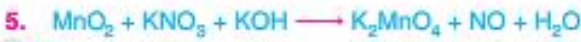
?

?

?

?

?

?

?

?

?

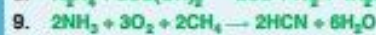
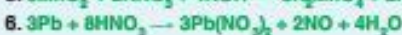

?

?

Aydın Yayınları

1. I. $\text{Zn} + 2\text{Ag}^+ \rightarrow \text{Zn}^{2+} + 2\text{Ag}$
 II. $3\text{Ag} + 4\text{HNO}_3 \rightarrow 3\text{AgNO}_3 + \text{NO} + 2\text{H}_2\text{O}$
 III. $\text{AgOH} + \text{HCl} \rightarrow \text{AgCl} + \text{H}_2\text{O}$

Yukarıdaki tepkimelerden hangileri redoks tepkimesidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

2. Bir redoks tepkimesinde elektron alışverişi yapan iki tanecikten indirgen olan maddenin;

- I. Değerliği
 II. Çapı
 III. Elektron sayısı

niceliklerinden hangileri artar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

3. Aşağıda verilen bileşiklerden hangisinde oksijen elementi pozitif değerlik almıştır?

(${}_1\text{H}$, ${}_6\text{C}$, ${}_8\text{O}$, ${}_9\text{F}$, ${}_{11}\text{Na}$, ${}_{19}\text{K}$, ${}_{24}\text{Cr}$)

- A) Na_2O_2 B) CO_2 C) $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$
 D) OF_2 E) H_2O_2

4. $\text{NaOH} + \text{Br}_2 \rightarrow \text{NaBr} + \text{NaBrO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ tepkimesine ilişkin aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Br_2 molekülü hem yükseltgenmiş, hem de indirgenmiştir.
 B) Redoks tepkimesidir.
 C) NaBrO_3 bileşiğinde Br elementinin değerliği +5 tir.
 D) En küçük tamsayılarla denkleştirilmiş denklemdeki Br_2 molekülünün katsayısı 3 tür.
 E) En küçük tamsayılarla denkleştirilmiş denklemdeki NaBrO_3 ün katsayısı 5 tir.

5. $3\text{Cu} + 8\text{HNO}_3 \rightarrow 3\text{Cu}(\text{NO}_3)_2 + 2\text{NO} + 4\text{H}_2\text{O}$

Denkleştirilmiş denklemi yukarıda verilen redoks tepkimesi ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Cu yükseltgen maddedir.
 B) HNO_3 bileşiğindeki N nin değeri +4 tür.
 C) HNO_3 bileşiğindeki N indirgen maddedir.
 D) 3 mol Cu atomu, 6 mol elektron vermiştir.
 E) HNO_3 bileşiğindeki N elektron vermiştir.

6. $\text{P} + \text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{H}_3\text{PO}_4 + \text{NO}$

Yukarıda verilen denkleşmemiş tepkime ile ilgili;

- I. P atomu, hem yükseltgen hem de indirgen özellik gösterir.
 II. En küçük tam sayılar ile denkleştirildiğinde H_2O molekülünün katsayısı 3 olur.
 III. HNO_3 yükseltgen özellik gösterir.
 yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) II ve III C) I ve II
 D) Yalnız I E) Yalnız III

7. $\text{PbO} + \text{NH}_3 \rightarrow \text{Pb} + \text{N}_2 + \text{H}_2\text{O}$

tepkimesi en küçük tam sayılarla denkleştirildiğinde H_2O nun katsayısı kaç olur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 6

Yukarıda verilen tepkime denklemi en küçük tam sayılarla denkleştirildiğinde H_2O nun katsayısı kaç olur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

tepkimesi en küçük tamsayılarla denkleştirilirse yükseltgen maddenin katsayısı aşağıdakilerden hangisine eşit olur?

- A) 1 B) 4 C) 8 D) 9 E) 10

Yukarıdaki tepkime ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) H_2O_2 yükseltgendir.
B) Asidik ortamda gerçekleşmiştir.
C) Fe^{2+} yükseltgenmiştir.
D) H_2O_2 de O nun değeri -2 dir.
E) 1 mol H_2O_2 , 2 mol elektron almıştır.

tepkimesi en küçük tamsayılarla denkleştirilirse indirgen maddenin katsayısı aşağıdakilerden hangisine eşit olur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

Aydın Yayınları

Yukarıda verilen altı çizili atomların değerlikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	+3	+1	+3
B)	+4	-1	+6
C)	-3	-1	+3
D)	-3	+2	+4
E)	-3	+1	+4

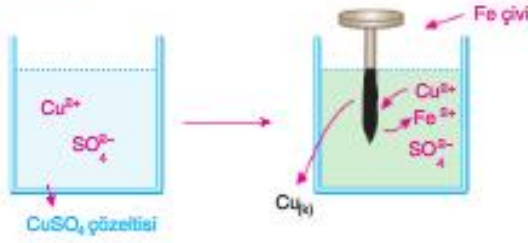

Yukarıda verilen tepkime ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) $\text{H}_4\text{As}_2\text{O}_7$ bileşiğinde As nin yükseltgenme basamağı +5 tir.
B) HNO_3 yükseltgen maddedir.
C) En küçük tamsayılarla denkleştirildiğinde H_2O nun katsayısı 1 olur.
D) As elementi indirgendir.
E) En küçük tam sayılarla denkleştirildiğinde ürünlerin katsayıları toplamı 17 dir.

AKTİFLİK

- Bir miktar CuSO_4 sulu çözeltisine, bir demir parçası (çivi) batırılır. Bir süre sonra Fe çivinin Cu ile kaplandığını ve çözeltinin renginin maviden yeşile döndüğünü gözlemledik. Demir (Fe) çivi üzerinde biriken Cu, Cu^{2+} iyonlarından oluşur. Bunun için, her Cu^{2+} iyonunun 2 elektron alması gerekir. Çözeltinin renginin yeşile dönmesi, Fe çivinin kütesinin azaldığını ve çözeltide Fe^{2+} iyonlarının oluştuğunu gösterir. Olaya ait tepkime denklemleri aşağıda verilmiştir.

+

- Yukarıdaki reaksiyonlar kendiliğinden gerçekleşmektedir. Bu da gösteriyor ki;

- Metallerin yükseltgenme (elektron verme) eğilimleri: $\text{Fe} > \text{Cu}$ şeklindedir.
- Katyonların indirgenme (elektron alma) eğilimleri: $\text{Cu}^{2+} > \text{Fe}^{2+}$ şeklindedir.

- Anlatılanlardan yola çıkarak **aktiflik**, bir atom veya iyonun elektron alma veya verme eğiliminin bir ölçüsüdür. Başka bir deyişle maddenin, kimyasal tepkimeye girme isteğidir.

Metallik aktiflik: Bir metalin elektron verme eğilimidir.

- Bir metal, elektron verme eğilimi kendisinden küçük olan bir metalin iyonu ile tepkime verebilir.

Ametalik aktiflik: Genellikle elektron alma eğilimidir.

- Her tepkime kendiliğinden gerçekleşmez. Bir tepkimenin kendiliğinden gerçekleşebilmesi için yükseltgenecek maddenin yükseltgenme eğilimi diğer maddelerinkinden büyük olmalıdır. Aktiflik sırası bilinirse tepkimenin kendiliğinden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği anlaşılır.

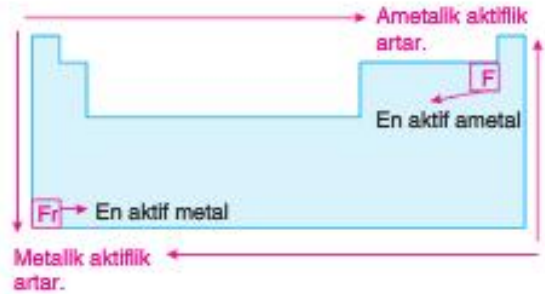
PRATİK BİLGİLER

Metallik Aktiflik:

- Elektron veren metal aktiftir.
- Yükseltgenen metal aktiftir.
- Elektron verme eğilimi büyük olan metal aktiftir.
- Aktif metal aşınır, çözünür (Katı halden suya katyon şeklinde geçer.).
- Bileşik oluşturan metal aktiftir.
- Yükseltgenme potansiyeli ($E_{\text{yüks.}}$) büyük olan metal aktiftir.

Ametalik Aktiflik:

- Elektron alan ametal aktiftir.
- İndirgenen ametal aktiftir.
- Elektron alma eğilimi büyük olan ametal aktiftir.
- Bileşik oluşturan ametal aktiftir.
- İndirgenme potansiyeli ($E_{\text{ind.}}$) büyük olan ametal aktiftir.

Örneğin:

"Zn metali, Sn metalinden daha aktiftir."

Bilgisini yorumlayacak olursak;

- a) Yükseltgenme eğilimi: $\text{Zn} > \text{Sn}$ dir.
İndirgenme eğilimi: $\text{Sn}^{2+} > \text{Zn}^{2+}$ dir.

tepkimesi kendiliğinden gerçekleşiyor demektir. Bu nedenle Zn kabına Sn^{2+} iyonlarını içeren çözelti konursa Zn kap aşınır.

tepkimesi kendiliğinden gerçekleşmez. Bu nedenle Sn kabına Zn^{2+} iyonlarını içeren çözelti konursa, Sn kapta değişim gözlenmez.

ÖRNEK 15

- I. $\text{Fe}^{2+} + \text{Mn} \rightarrow \text{Mn}^{2+} + \text{Fe}$
 II. $2\text{Ag}^+ + \text{Cu} \rightarrow \text{Cu}^{2+} + 2\text{Ag}$
 III. $\text{Fe} + \text{Cu}^{2+} \rightarrow \text{Cu} + \text{Fe}^{2+}$

Yukarıdaki tepkimelerin yazıldığı yönde kendiliğinden gerçekleştiği bilindiğine göre, bu elementlerin yükseltgenme eğilimleri arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $\text{Mn} > \text{Fe} > \text{Cu} > \text{Ag}$ B) $\text{Mn} > \text{Cu} > \text{Fe} > \text{Ag}$
 C) $\text{Fe} > \text{Mn} > \text{Cu} > \text{Ag}$ D) $\text{Ag} > \text{Fe} > \text{Cu} > \text{Mn}$
 E) $\text{Cu} > \text{Mn} > \text{Fe} > \text{Ag}$

Tepkimeler verilen yönde istenili ise aktifliği fazla olan madde yükseltgenir. Bu nedenle;

- I. tepkimede aktiflik: $\text{Mn} > \text{Fe}$
 II. tepkimede aktiflik: $\text{Cu} > \text{Ag}$
 III. tepkimede aktiflik: $\text{Fe} > \text{Cu}$ şeklindedir.
 Elementlerin yükseltgenme eğilimleri
 $\text{Mn} > \text{Fe} > \text{Cu} > \text{Ag}$ şeklinde olur.

Cevap: A

ÖRNEK 16

- I. X, Y ve Z metalleri HCl çözeltisinde çözünürken, T metali çözünmüyor.
 II. $\text{X}_{(\text{k})} + \text{Y}_{(\text{suda})}^+ \rightarrow$ tepkimesi kendiliğinden gerçekleşmiyor.
 III. $\text{X}_{(\text{k})} + \text{Z}_{(\text{suda})}^+ \rightarrow$ tepkimesi kendiliğinden gerçekleşiyor.

Buna göre, X, Y, Z, T metallerinin yükseltgenme eğilimlerinin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) T, Z, X, Y B) Y, X, Z, T C) Y, Z, X, T
 D) X, Y, T, Z E) Z, T, X, Y

ÖRNEK 17

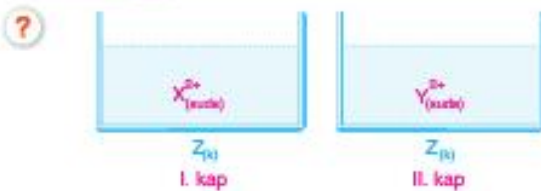

Al, Zn, Sn metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki $\text{Al} > \text{Zn} > \text{Sn}$ şeklindedir.

Bu metallerden yapılmış kaplara yukarıdaki gibi Sn^{2+} , Al^{3+} , Zn^{2+} iyonlarını içeren çözeltiler konulduğunda hangilerinde bir aşınma gözlenir?

- A) Yalnız Al B) Yalnız Zn C) Yalnız Sn
 D) Al ve Zn E) Al ve Sn

ÖRNEK 18

Z metalinden yapılmış yukarıdaki kaplarda X^{2+} ve Y^{2+} iyonlarını içeren çözeltiler vardır. Zamanla sadece I. kapta aşınma gözleniyor.

Buna göre, X, Y ve Z metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

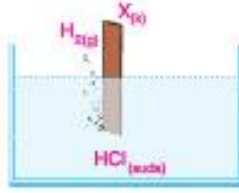
- A) $\text{X} > \text{Z} > \text{Y}$ B) $\text{Z} > \text{Y} > \text{X}$ C) $\text{Z} > \text{X} > \text{Y}$
 D) $\text{Y} > \text{Z} > \text{X}$ E) $\text{Y} > \text{X} > \text{Z}$

ÖRNEK 19 ?

Toprak alkali bir metal olan X elementi HCl çözeltisine batırıldığında normal koşullardaki hacmi 4,48 litre olan H_2 gazının oluştuğu ve 4,8 gram X metalinin çözündüğü gözleniyor.

Buna göre, X elementinin atom ağırlığı kaç gram/mol'dür?

- A) 10 B) 24 C) 40 D) 56 E) 137

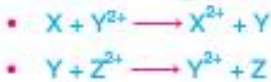
UYARI!

- En kuvvetli indirgen: En aktif metaldir.
- En kuvvetli yükseltgen: En pasif metalin katyonudur.

DİKKAT!

- Metaller indirgenmez. Bütün metaller yükseltgenir. Yani indirgendir.

ÖRNEK 20 ?

tepkimleri belirtilen yönde kendiliğinden gerçekleşiyor.

Buna göre, X, Y ve Z metalleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Elektron verme eğilimleri $X > Y > Z$ şeklindedir.
 B) Elektron alma istekleri $Z^{2+} > Y^{2+} > X^{2+}$ şeklindedir.
 C) En kuvvetli indirgen X tir.
 D) En kuvvetli yükseltgen Z dir.
 E) X metalinden yapılan kapta $Z(NO_3)_2$ sulu çözeltisi saklanamaz.

ÖRNEK 21 ?

X, Y ve Z metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki, $X > Y > Z$ şeklindedir.

İçerisinde YNO_3 ve ZNO_3 sulu çözeltileri bulunan bir kaba X, Y ve Z metalleri atılıyor.

Buna göre, çözeltide aşağıdaki tepkimelerden hangisinin olması beklenmez?

- A) Z^+ iyonu, Y metalini yükseltir.
 B) Y^+ iyonu, X metalini yükseltir.
 C) Z metali, Z^+ iyonu ile tepkime vermez.
 D) X metali, Z^+ iyonunu indirger.
 E) Y metali, X^+ iyonunu yükseltir.

ÖRNEK 22 ?

Yukarıdaki kaplardan hangileri bir süre sonra aşınır? (Elektron verme eğilimleri: $Zn > H_2 > Ag > Pt$)

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

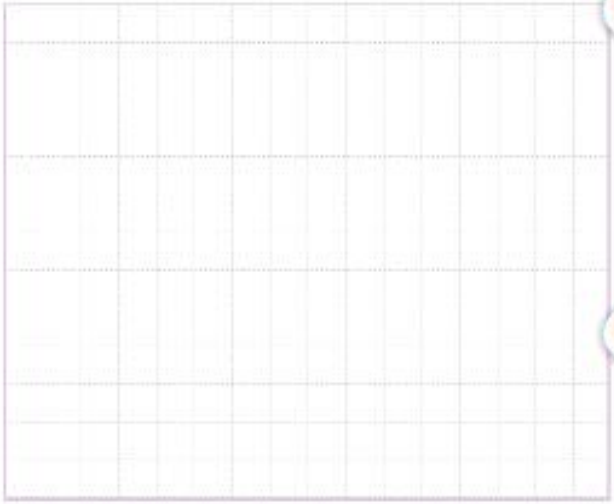
ÖRNEK 23 ?

Yukarıda denklemi verilen tepkimeler yazıldığı yönde kendiliğinden gerçekleşmektedir.

Buna göre, X, Y ve Z ile simgelenen halojenlerin aktifliklerinin karşılaştırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

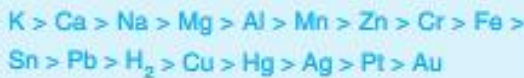
- A) $X > Z > Y$ B) $Y > Z > X$ C) $Z > Y > X$
D) $Z > X > Y$ E) $Y > X > Z$

Aydın Yayınları

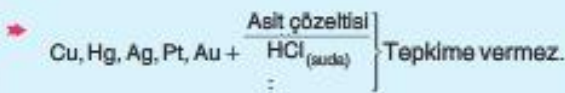
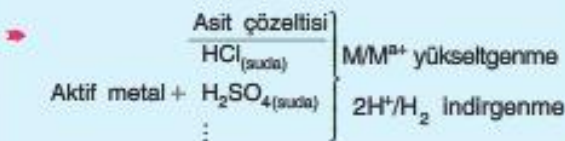
UYARI

- Metallerin (ve hidrojenin) yükseltgenme eğilimi (elektron verme eğilimi) sırası şöyledir:

Buna göre, metallerin asit çözeltileri ile tepkimeleri incelenirse:

- Yükseltgenme eğilimi sırası, (aktif metallerden biri (M) $> \text{H}_2 > \text{Cu} > \text{Hg} > \text{Ag} > \text{Pt} > \text{Au}$):

- Cu, Hg, Ag yarısoy metallerine yalnız H₂SO₄, HNO₃ gibi kuvvetli oksidantların sulu çözeltileri etki eder. Asidin yükseltgen olarak etkideği bu tepkimelerde H₂ gazı oluşmaz; SO₂, NO₂ ve NO gibi gazlar açığa çıkar.

Yarı soy metaller:

- H₂SO₄ asidinin derişik ve sıcak çözeltileri etki ederse, SO₂ gazı açığa çıkar.

- HNO₃ asidinin derişik ve seyreltik çözeltileri etki eder. Çözelti derişik ise NO₂ gazı, seyreltik ise NO gazı açığa çıkar.

- Pt ve Au tam soy metallerine hiçbir asit çözeltisi etki etmez. Ancak kral suyu (3HCl + HNO₃) karışımı etki eder ve NO gazı açığa çıkar.

- Yarı soy ve tam soy metaller kısıca **soy metaller** denir.

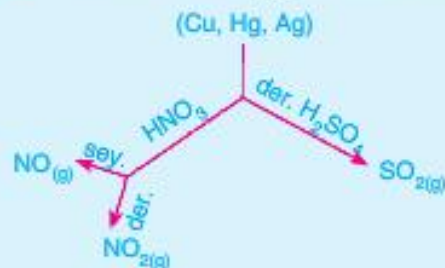
- Metaller, amfoter metaller hariç baz çözeltileri ile tepkime vermezler. Amfoter metaller (Zn, Al, Cr, Pb, Sn, Be, Ge...) kuvvetli bazların derişik sulu çözeltileri ile tepkime verir ve H₂ gazı açığa çıkarılır.

PRATİK BİLETİ

- **Aktiflik sırası (e⁻ verme eğilimi):** Diğer metaller $> \text{H}_2 > \text{Yarı soy metaller (Cu, Hg, Ag)} > \text{tam soy metaller (Au, Pt)}$

- Yarı soy metal + $\begin{matrix} \text{HCl} \\ \text{HBr} \end{matrix} \longrightarrow \text{Tepkime yok}$

1. Şekilde verilen sistemde çözeltideki Ag^+ iyonunun molar derişiminin zamanla azaldığı belirleniyor.

Buna göre, Al metal çubuğu için;

- Yükseltgenmiştir.
- Elektron verme eğilimi, Ag metalininkinden büyüktür.
- İndirgendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. 1. $Cr_{(k)} ; Ni^{2+}$ veya Cu^{2+} iyonlarını içeren çözeltilerde Cr^{3+} iyonu haline geçiyor.
2. $Cu_{(k)} ; Ni^{2+}$ iyonu içeren çözeltide değişime uğramıyor.

Buna göre;

- Cr metalinin elektron verme isteği, Cu metalininkinden fazladır.
- Cr metalinden yapılan kaba, Ni^{2+} iyonu içeren çözelti konursa, kap zamanla aşınır.
- Cu^{2+} iyonunun elektron alma isteği, Ni^{2+} nininkinden fazladır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. X, Y ve Z metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki, $X > Y > Z$ şeklindedir. Bu metallerden yapılmış kaplar içinde aşağıda belirtilen sulu çözeltiler vardır.

Buna göre, hangi kaplarda zamanla aşınma gözlenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. I. Al II. Ag III. Zn IV. Cu

HI sulu çözeltisi yukarıdaki metallerden hangileri ile uygun koşullarda tepkimeye girerek H_2 gazı açığa çıkarır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve III E) I, III ve IV

5. Yükseltgenme eğilimleri,

şeklinde olan elementler ile ilgili;

verilen tepkimelerden hangileri belirtilen yönde kendiliğinden gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. I. $2K_{(k)} + Ca^{2+}_{(suda)} \longrightarrow Ca_{(k)} + 2K^+_{(suda)}$
II. $Ca_{(k)} + Mg^{2+}_{(suda)} \longrightarrow Mg_{(k)} + Ca^{2+}_{(suda)}$
III. $3Mg_{(k)} + 2Al^{3+}_{(suda)} \longrightarrow 2Al_{(k)} + 3Mg^{2+}_{(suda)}$

Yukarıdaki tepkimelerin yazıldığı yönde kendiliğinden gerçekleştiği bilindiğine göre, tepkimelerde yer alan elementlerin elektron verme eğilimlerinin artışına göre sıralanışı, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Ca, Al, Mg, K B) Al, Mg, Ca, K
C) Ca, K, Mg, Al D) Mg, Al, Ca, K
E) Al, Ca, K, Mg

- 7.

Al, Sn ve Fe metallerinin elektron verme eğilimleri (aktiflik sırası) $Al > Fe > Sn$ şeklindedir.

Bu metallerden yapılmış kaplara yukarıdaki gibi Sn^{2+} , Fe^{2+} , Al^{3+} katyonlarını içeren sulu çözeltiler konulduğunda, bir süre sonra hangi kaplarda aşınma gözlenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ELEKTROKİMYASAL PİLLER

İlişkili Kazanımlar

- Elektrot ve elektrokimyasal hücre kavramlarını açıklar.
- Redoks tepkimelerinin istemliğini standart elektrot potansiyellerini kullanarak açıklar.
- Standart koşullarda galvanik pillerin voltajını ve kullanım ömrünü örnekler vererek açıklar.
- Lityum iyon pillerin önemini kullanım alanları ile ilişkilendirerek açıklar.

ELEKTROKİMYASAL PİLLER

- Kendiliğinden gerçekleşen redoks reaksiyonları ile elektrik akımı üreten araçlardır. Elektrokimyasal pil tepkimeleri genellikle ekzotermiktir.

GALVANİK PİL (GALVANİK HÜCRE):

- Elektrotlar arasında aktiflik farkı olan pillere genel olarak **galvanik pil** denir.

Galvanik pil ile ilgili bazı tanımlar şu şekildedir.

- **Elektrot:** Elektrik akımını ileten metal veya grafit çubuktur.
- **Elektrolit:** Elektrik akımını ileten asit, baz veya tuz çözeltileridir.
- **Anot Yarı Pili:** Yükseltgenmenin olduğu yarı hücredir. Anotta;
 - Elektrot yükseltgenir.
 - Elektrot (katı) kütlesi azalır.
 - Çözeltide katyon derişimi artar.
 - Aktif metal anottur.
 - Anot (-) kutuptur.
- **Katot Yarı Pili:** İndirgenmenin olduğu yarı hücredir. Katotta;
 - Çözeltideki en pasif metalin katyonu veya H^+ iyonu indirgenir.
 - Gaz çıkışları dışında elektrot kütlesi artar. H_2 gibi gazların çıkışında elektrot kütlesi değişmez.
 - İndirgenen katyon derişimi azalır.
 - Pasif metal katottur.
 - Katot (+) kutuptur.

- **Pil Tepkimesi:** Anot ve katot yarı tepkimelerinin toplamıdır.

- **Pil Şeması:** Önce anotta gerçekleşen olaylar, sonra katotta gerçekleşen olaylar belirtilir. Araya "/" çizgi konur, bu çizgiler tuz köprüsünü ifade eder.

NOT:

Katot ve Anot tespiti :

- Pili oluşturan elementlerin :
 - Yükseltgenme gerilimleri ($E_{yüks}^o$) verilirse yükseltgenme gerilimi büyük olan elektrot anottur.
 - İndirgenme gerilimleri (E_{ind}^o) verilirse indirgenme gerilimi büyük olan elektrot katottur.
- Dış devrede elektron akış yönü verilirse, elektronun gittiği yön katottur.
- Elektrotlarda kütle değişimi verilirse, kütlesi azalan anot, kütlesi artan katottur. (Katot da gaz çıkışı yoksa.)
- Elektrolitlerde derişim değişimi verilirse; derişimi artan bölge anot, azalan bölge katottur.
- Tuz köprüsünde iyonların hareket yönü verilirse; katyonların gittiği bölge katot, anyonların gittiği bölge anottur.

- **Elektronun Akış Yönü:** Dış devrede aktif metalden pasif metale doğrudur. Yani anottan katoda doğrudur.

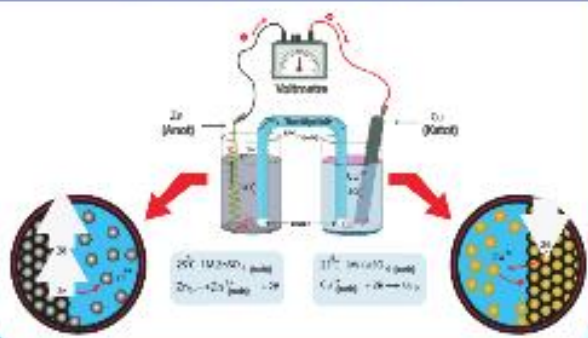
NOT:

- Elektronların bir elektrottan diğerine akabilmesi için iki elektrodun elektron verme istekleri farklı olmalıdır. **Elektron;** elektron verme isteği fazla olan elektrottan, az olana doğru hareket edeceği için elektronların hareket yönü dış devrede anottan katoda doğrudur.

- **Tuz Köprüsü:** İki görevi vardır.

- Devreyi tamamlar.
- Yük denliğini sağlar. Tuz köprüsündeki anyonlar anota, katyonlar katoda akar.

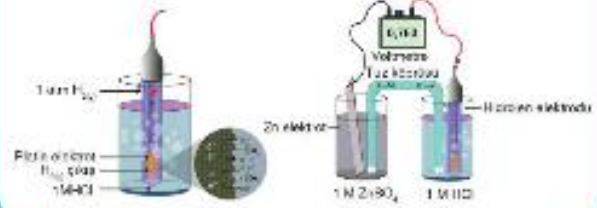
GALVANİK HÜCRE

NOT:

- Suda çok çözünen tuzların doymuş çözeltileri ile doldurulan U şeklindeki cam borulara **tuz köprüsü** denir. Tuz köprüsündeki çözeltide bulunan katyonlar katot bölümüne, anyonlar anot bölümüne doğru giderler. Böylece anot ve katot yarı hücrelerinde yük dengesinin korunması sağlanır. Tuz köprüsü kaldırılırsa akım durur. Pili çalışmaz.

Standart hidrojen elektrodu (SHE)

Hidrojen yarı piline sahip olan bir elektrokimyasal pilin standart pil gerilimi ölçülürse, diğer yarı pilin standart yarı pil gerilimi ölçülmüş olur.

➤ **Standart Pil Potansiyeli (E°_{pil}):** Anot ve katot potansiyellerinin toplamıdır. $E^\circ_{\text{pil}} = E^\circ_{\text{anot}} + E^\circ_{\text{katot}}$

PİL GERİLİMİ VE HESAPLANMASI:

➤ Pil gerilimi, iki elektrodun elektron verme eğilimleri arasındaki farktan kaynaklanır. Standart pil gerilimleri (E°) yardımı ile bulunan pil gerilimi (ΔE°) nin (+) işaretli olması tepkimenin kendiliğinden gerçekleşeceğini, (-) işaretli olması dışarıdan enerji alınarak tepkimenin yürüyeceğini (elektroliz) gösterir.

Standart Elektrot Potansiyeli:

➤ Çözeltide, "+" iyon derişimi 1 mol/litre, gaz basıncı 1 atm ve sıcaklık 25°C olarak alınırsa, böyle bir pile standart pil, pil potansiyelinin başlangıçtaki değerine **standart başlangıç pil potansiyeli** denir. ΔE° veya E°_{pil} ile gösterilir. Standart pil potansiyelleri standart yarı pil potansiyellerinin (indirgenme ve yükseltgenme yarı pil potansiyeli) toplamına eşittir.

$$\Delta E^\circ = E^\circ_{\text{pil}} = E^\circ_{\text{yükseltgenme}} + E^\circ_{\text{indirgenme}}$$

$$(E^\circ_{\text{pil}} = E^\circ_{\text{hücre}})$$

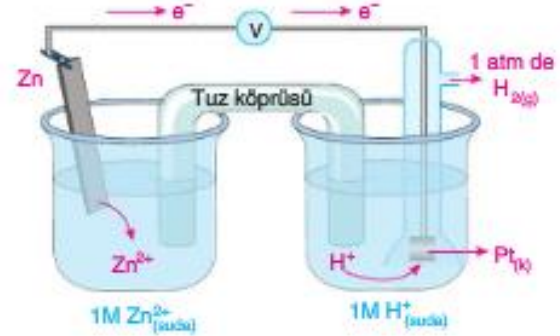
$$E^\circ_{\text{yükseltgenme}} = \text{Anottaki yükseltgenme yarı pil tepkimesinin gerilimi}$$

$$E^\circ_{\text{indirgenme}} = \text{Katottaki indirgenme yarı pil tepkimesinin gerilimi}$$

➤ Yarı pil tepkimeleri tek olarak gerçekleşemeyeceğine göre, yarı pil gerilimlerini ölçmek için bir kabul gereklidir. Bu amaçla standart hidrojen yarı pilinin (**standart hidrojen elektrot: SHE**) gerilimi sıfır olarak kabul edilmiştir.

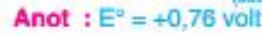
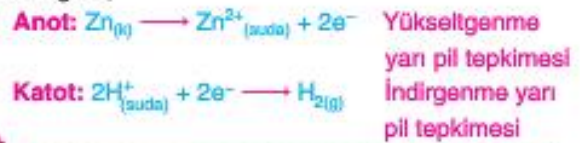
➤ **Hidrojen yarı pili (hidrojen elektrodu):** 1M H^+ iyonu içeren asit çözeltisine batırılmış platin elektrot üzerine 1 atm basınçta gönderilen H_2 gazı, platin elektrodun üzerinden geçerek kabarcıklar halinde çözeltiyi terkeder. Bu yarı pilin 25°C'deki gerilimi 0,00 volt kabul edilir.

Örneğin;

Zn elektrot aşınırken, Zn^{2+} derişiminin arttığı (Zn nin yükseltgendiği) diğer kaptaki H^+ derişimi azalırken H_2 gazı çıktığı (H^+ nin indirgendiği) gözlenmektedir.

Buna göre;

bulunur. Bunun anlamı,

şeklinde.

Pilin şeması:

şeklinde.

NOT:

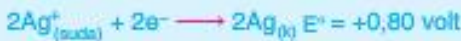
1. Yan tepkime ters çevrilirse E° değerinin işareti değişir.

ÖRNEK:

2. Yan tepkimenin denklemi bir sayı ile çarpılırsa E° değeri değişmez.

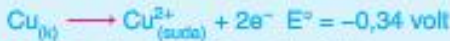
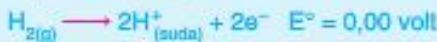
ÖRNEK:

3. İndirgenme yarı pil tepkimesinin gerilimi büyük olan (yükseltgenme yarı pil gerilimi küçük olan) önce indirgenir. (Katot yarı pili)

Yükseltgenme yarı pil tepkimesinin gerilimi büyük olan (indirgenme yarı pil gerilimi küçük olan) önce yükseltgenir. (Anot yarı pili)

4. H_2 den aktif metallerin yükseltgenme potansiyeli sıfırdan büyüktür. H_2 'den pasif olan metallerin yükseltgenme potansiyeli sıfırdan küçüktür.

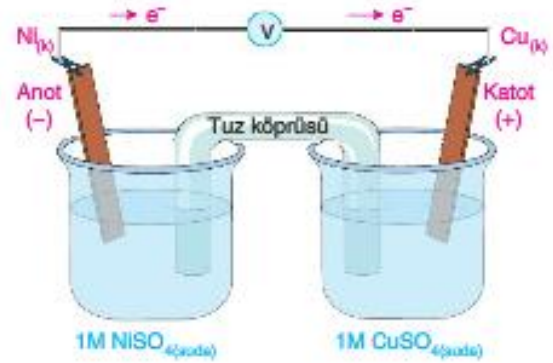

➔ **Aktiflik:** $\text{Al} > \text{H}_2 > \text{Cu}$ şeklindedir.

PRATİK BİLGİ:

- ➔ Anot ve katot belirlenirken elektrotların aktifliği kıyaslanır. Diğerine göre aktif olan elektrot anot, pasif olan elektrot katottur.

Örneğin: Ni – Cu pilinde; Ni daha aktif olduğundan anottur.

Yarı pil tepkimeleri :

c) Pili çalışırken :

- Ni^{2+} iyonu derişimi artar.
- Cu^{2+} iyonu derişimi azalır.
- Ni çubuğun kütlesi azalır.
- Cu çubuğun kütlesi artar.
- Pili gerilimi zamanla azalır.

d) Pili tepkimesi :

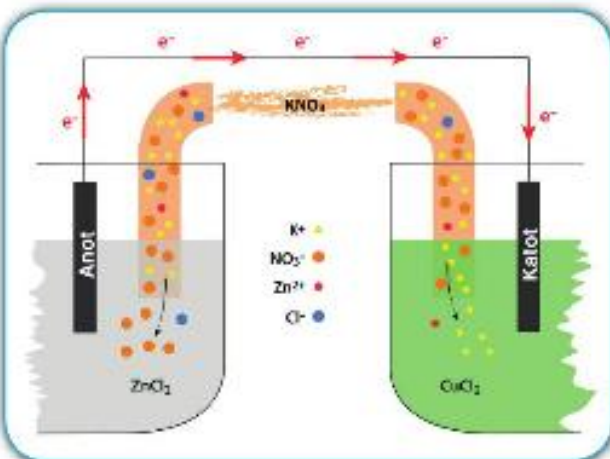
e) Pili şeması :

f) $E^\circ_{\text{pili}} = E^\circ_{\text{anot}} + E^\circ_{\text{katot}}$

$$= 0,25 + 0,34 = 0,59 \text{ Volt}$$

- g) **Elektronun akış yönü:** Dış devrede Ni elektrottan Cu elektroda doğrudur.

- h) **Tuz köprüsü:** Anyonlar anot kabına katyonlar katot kabına doğru hareket eder.

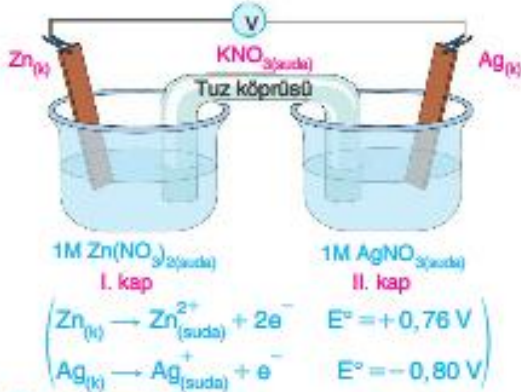

NOT:

► Pili tepkimeleri ekzotermik denge tepkimeleridir.

ÖRNEK 27

Aşağıda verilen galvanik pille ilgili boşluklara uygun bilgileri yazınız.

a) Yarı pil tepkimeleri

b) Pili tepkimesi

c) E°_{pil} (Standart pil potansiyeli)

d) Pili şeması

e) Elektronun akış yönü

f) Tuz köprüsü

g) Zn elektrodun kütlesi

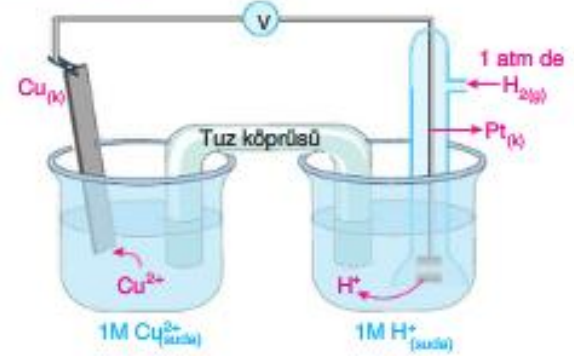
h) Zn^{2+} iyon derişimi

i) Ag elektrodun kütlesi

j) Ag^+ iyon derişimi

PRATİK BİLGİ:

► Pili tepkimesi anottaki metale (elektroda), katottaki çözeltiye göre yazılır.

ÖRNEK 28

Yukarıdaki galvanik hücrede; Cu elektrodun kütlesi artarken, Cu^{2+} derişiminin azaldığı (Cu^{2+} nin indirgenildiği), diğer elektrotta H^+ derişiminin arttığı (H_2 nin yükseltgenildiği) gözlenmektedir. ($E^\circ_{\text{Cu}/\text{Cu}^{2+}} = -0,34 \text{ V}$)

Buna göre, yarı pil tepkimelerini, net pil tepkimesini, standart pil potansiyelini ve pil şemasını aşağıdaki boşluklara yazınız.

a) Anot

b) Katot

c) Pili tepkimesi

d) E°_{pil}

e) Pili şeması

27. a) Anot: $\text{Zn}_{(k)} \rightarrow \text{Zn}^{2+}_{(suda)} + 2e^-$

Katot: $\text{Ag}^+_{(suda)} + e^- \rightarrow \text{Ag}_{(k)}$

b) $\text{Zn}_{(k)} + 2\text{Ag}^+_{(suda)} \rightarrow \text{Zn}^{2+}_{(suda)} + 2\text{Ag}_{(k)}$

c) 1,56 V

d) $\text{Zn}_{(k)} / \text{Zn}^{2+} (1\text{M}) // \text{Ag}^+ (1\text{M}) / \text{Ag}_{(k)}$

e) Zn'den, Ag'ye

f) Anyonlar I. kaba, katyonlar II. kaba

g) Azalır h) Artar i) Artar j) Azalır

28. a) $\text{H}_{2(g)} \rightarrow 2\text{H}^+_{(suda)} + 2e^-$

b) $\text{Cu}^{2+}_{(suda)} + 2e^- \rightarrow \text{Cu}_{(k)}$

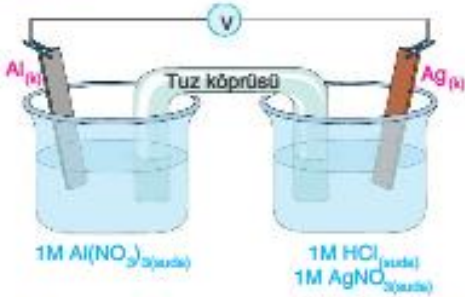
c) $\text{H}_{2(g)} + \text{Cu}^{2+}_{(suda)} \rightarrow 2\text{H}^+_{(suda)} + \text{Cu}_{(k)}$

d) 0,34 V

e) $\text{H}_{2(g)} / 2\text{H}^+ (1\text{M}) // \text{Cu}^{2+} (1\text{M}) / \text{Cu}_{(k)}$

PRATİK BİLGİ:

➔ Katot çözeltisinde birden fazla katyon var ise katot tepkimesi en pasif elementin katyonuna göre yazılır.

ÖRNEK 29

Yukarıda verilen elektrokimyasal pil sistemine göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

a) • Anot tepkimesi • Katot tepkimesi • Pil tepkimesi

b) E°_{pil} (standart pil potansiyeli)

c) Pil şeması

d) Elektronun akış yönü

e) Tuz köprüsündeki iyonlar hangi bölmelere hareket eder?

f) Al elektrot kütlesi

g) Ag elektrot kütlesi

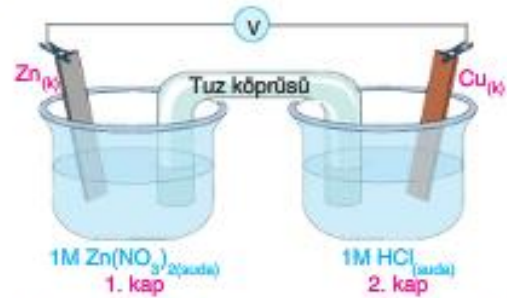
h) H^+ iyon derişimi

i) Ag^+ iyon derişimi

j) Zamanla pH

PRATİK BİLGİ:

➔ Katotta H_2 gazı açığa çıkıyorsa yani H^+ derişimi azalıyor ise asidik özellik azalacağı için pH artar.

ÖRNEK 30

olduğuna göre, şekildeki pil için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

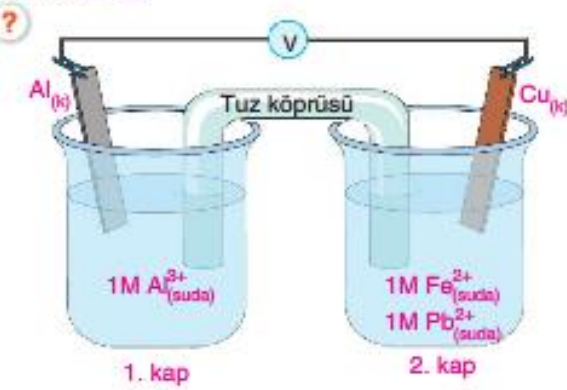
- A) Anot tepkimesi: $\text{Zn}_{(k)} \rightarrow \text{Zn}_{(suda)}^{2+} + 2e^-$ şeklindedir.
 B) Başlangıç pil potansiyeli 0,76 voltur.
 C) Pil tepkimesi;
 $\text{Zn}_{(k)} + \text{Cu}_{(suda)}^{2+} \rightleftharpoons \text{Zn}_{(suda)}^{2+} + \text{Cu}_{(k)}$ şeklindedir.
 D) Zamanla 2. kapta pH artar.
 E) Katot tepkimesi: $2\text{H}_{(suda)}^+ + 2e^- \rightarrow \text{H}_{2(g)}$ şeklindedir.

29. a) Anot: $\text{Al}_{(k)} \rightarrow \text{Al}_{(suda)}^{3+} + 3e^-$ Katot: $\text{Ag}_{(suda)}^+ + e^- \rightarrow \text{Ag}_{(k)}$
 Pil tepkimesi: $\text{Al}_{(k)} + 3\text{Ag}_{(suda)}^+ \rightarrow \text{Al}_{(suda)}^{3+} + 3\text{Ag}_{(k)}$
 b) 2,46 V c) $\text{Al}_{(k)} / \text{Al}^{3+} (1\text{M}) // \text{Ag}^+ (1\text{M}) / \text{Ag}_{(k)}$
 d) Al'den Ag'ye doğrudur.
 e) Anyonlar anota, katyonlar katoda f) Azalır g) Artar

- h) Değişmez i) Azalır j) Değişmez

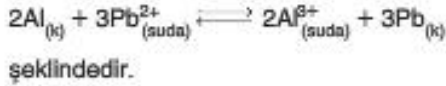
30. C

ÖRNEK 31

Yukarıda verilen elektrokimyasal pil sistemine göre,

I. Pil tepkimesi

II. Standart pil potansiyeli (E°_{pil}) 1,54 voltur.

III. Zamanla Cu çubuk Fe metali ile kaplanır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

31. C

ÖRNEK 32

Pil	Pil gerilimi
I. X – Ag	+1,05 volt
II. Y – Ag	+0,93 volt

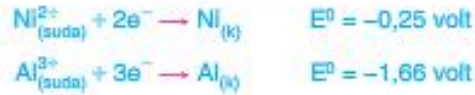
Ag – X ve Ag – Y pillerinde Ag elektrot katot ve

olduğuna göre, X ve Y metallerinden elde edilen pil için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) X, anot; Y, katottur.
B) X metali, Y metalinden daha aktiftir.
C) Standart pil potansiyeli 0,12 voltur.
D) Zamanla Y elektrotun kütlesi azalır.
E) Elektronlar X elektrottan, Y elektroda doğru akar.

ÖRNEK 33

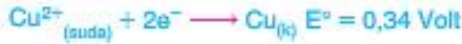
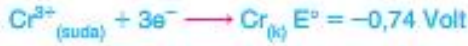
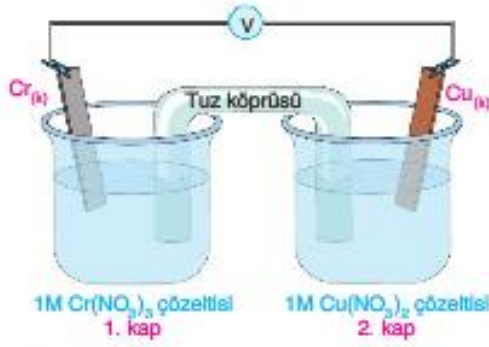

Yukarıda bazı yarı pil gerilimleri verilmiştir. Ni katısının yükseltgenme gerilimi 0,00 volt kabul edilirse, Al metalinin yükseltgenme gerilimi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiş olur?

- A) 1,66 B) -1,41 C) 1,41
D) 1,91 E) -1,91

32. D 33. C

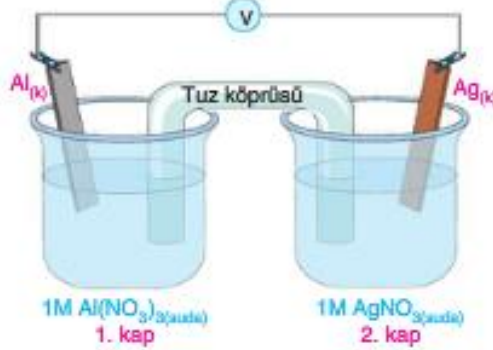
1.

Yukarıdaki galvanik hücrenin standart pil potansiyeli aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 0,40 B) 1,08 C) 1,42
D) 1,48 E) 2,16

2.

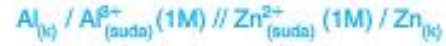
Şekildeki galvanik hücrede zamanla Al elektrodun kütesinin azaldığı gözleniyor.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Katot tepkimesi: $\text{Ag}^+_{(\text{suda})} + \text{e}^- \rightarrow \text{Ag}_{(\text{k})}$ dir.
B) Elektronlar dış devrede Al metalinden Ag meteline doğru akar.
C) Pil tepkimesi
$$3\text{Ag}_{(\text{k})} + \text{Al}^{3+}_{(\text{suda})} \rightleftharpoons 3\text{Ag}^+_{(\text{suda})} + \text{Al}_{(\text{k})}$$
 şeklindedir.
D) Zamanla Ag elektrot kütesi artar.
E) Tuz köprüsünde anyonlar 1. kaba doğru akar.

3.

Hücre diyagramı:

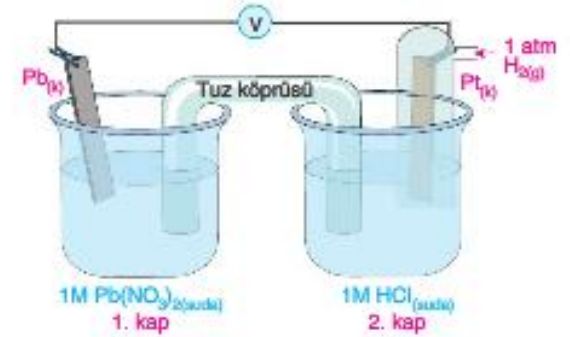
olarak verilen elektrokimyasal hücre ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

($E^\circ_{\text{Al}/\text{Al}^{3+}} = 1,66 \text{ Volt}$, $E^\circ_{\text{Zn}/\text{Zn}^{2+}} = 0,76 \text{ Volt}$)

- A) Standart pil potansiyeli $E^\circ = 0,90 \text{ volt}$ tur.
B) Pil tepkimesi;
$$2\text{Al}_{(\text{k})} + 3\text{Zn}^{2+}_{(\text{suda})} \rightleftharpoons 2\text{Al}^{3+}_{(\text{suda})} + 3\text{Zn}_{(\text{k})}$$
 şeklindedir.
C) Elektronlar dış devrede, Al elektrottan Zn elektroda doğru akar.
D) Anot tepkimesi: $\text{Zn}_{(\text{k})} \rightarrow \text{Zn}^{2+}_{(\text{suda})} + 2\text{e}^-$ şeklindedir.
E) Hücre potansiyelinin değeri zamanla azalır.

4.

1M $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ çözeltisine Pb çubuk, 1M HCl çözeltisine Pt çubuk daldırılarak şekildeki pil oluşturuluyor.

Buna göre, oluşan pil ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) 2. kapta zamanla H_2 gazı açığa çıkar.
B) Pil tepkimesi;
$$\text{Pb}_{(\text{k})} + 2\text{H}^+_{(\text{suda})} \rightleftharpoons \text{Pb}^{2+}_{(\text{suda})} + \text{H}_{2(\text{g})}$$
 şeklindedir.
C) Pb çubuğun kütesi zamanla azalır.
D) Standart pil potansiyeli $E^\circ_{\text{pil}} = 0,13 \text{ volt}$ tur.
E) Zamanla 2. kapta pH azalır.

PİL GERİLİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER

- PİL çalıştıkça pilin gerilimi zamanla azalır. PİL geriliminin sıfır olması, pİL tepkimesinin dengeye ulaşması şeklinde yorumlanabilir.
- PİL tepkimeleri denge tepkimeleridir.
- PİL tepkimesine dışarıdan bir etki yapıldığında denge ürünler yönüne kayarsa, pİL potansiyeli yani pİL gerilimi ($E_{pİL}^{\circ}$) değeri artar. Etki sonucunda denge girenler yönüne kayarsa pİL gerilimi ($E_{pİL}^{\circ}$) değeri azalır.
- PİL gerilimi sıcaklığa bağlıdır. Piller soğukta daha iyi çalışır.

NOT!

- PİL tepkimeleri genellikle ekzotermiktir.

- PİL gerilimi elektrolitlerin (çözeltilerin) derişimlerine bağlıdır.

PRATİK BİLGİ!

- Anot derişimi ne kadar az, katot derişimi ne kadar fazla ise pİL gerilimi o kadar büyüktür.

- PİL tepkimesinde gaz var ise, pİL gerilimi gazın basıncına bağlıdır.

UYARI!

- PİL gerilimi, elektrotların yani metal çubukların kütlesine ve temas yüzeyine bağlı değildir.

- PİL tepkimesinde asit ya da baz varsa, pİL gerilimi pİL derişimine bağlıdır.

UYARI!

- PİL gerilimi anottaki çözeltinin türüne, katottaki metalin türüne bağlı değildir. (çok özel tepkimeler hariç. Bu tepkimelerde müfredatta yoktur.)

ÖRNEK 34

Yukarıdaki elektrokimyasal pilin tepkime denklemi;

şeklinde dir. Bu pilin geriliminin aşağıdaki etkilerle nasıl değiştiğini açıklayınız.

- a) 1. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme:

- b) 1. kaba aynı sıcaklıkta Ni^{2+} iyon derişimi daha az olan çözelti ekleme:

- c) 1. kaba aynı sıcaklıkta Ni^{2+} iyonunu çöktüren bir madde ekleme (1. kaba Na_2S katısı ekleme, NiS katısı suda çok az çözünür.):

NOT!

➤ Anot yarı pilindeki, iyon derişimi (Ni^{2+}) azaltılırsa, pil gerilimi (E_{pil}°) değeri artar.

d) 2. kaba aynı sıcaklıkta Cu^{2+} iyonu içeren bir tuz ekleyip çözme:

h) 2. kaba aynı sıcaklıkta Cu^{2+} iyonunu çöktüren bir madde ekleme (2. kaba Na_2S katısı ekleme) (CuS katısı suda az çözünür.)

NOT!

- Anot yarı pillinde, (Ni^{2+}) iyon derişimi artırılırsa, katot yarı pillinde (Cu^{2+}) iyon derişimi azaltılırsa pil gerilimi azalır.

e) 2. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırma veya 2. kaba aynı sıcaklıkta Cu^{2+} iyonu derişimi daha büyük olan çözelti ekleme:

1) Sıcaklığı artırma

NOT!

➤ Katot yarı pilinde, (Cu^{2+}) iyon derişimi artırılırsa, pil gerilimi (E_{pil}°) değeri artar.

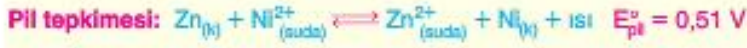
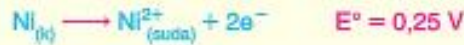
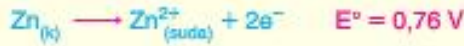
i) Soğutma

1. kaba aynı sıcaklıkta 1M dan büyük derişimde Ni^{2+} iyonu içeren bir çözelti ekleme:

j) 1. kaba aynı sıcaklıkta NaCl katısı ekleme: (NiCl_2 katısı suda az çözünür.)

g) 2. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme:

ÖRNEK 35

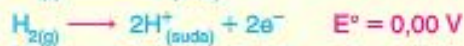
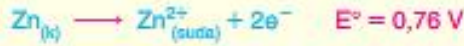
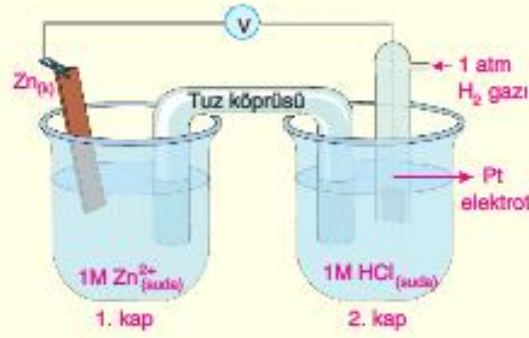

		Denge	Pil Potansiyeli
a)	1. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme:		
b)	2. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme:		
c)	1. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırma:		
d)	2. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırma:		
e)	1. kaba aynı sıcaklıkta $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2$ katısı ekleyip çözme:		
f)	2. kaba aynı sıcaklıkta $\text{Ni}(\text{NO}_3)_2$ katısı ekleyip çözme:		
g)	1. kaba aynı sıcaklıkta Na_2S katısı ekleyip çözme: (ZnS katısı suda az çözünür.)		
h)	2. kaba aynı sıcaklıkta NaCl katısı ekleyip çözme: (NiCl_2 katısı suda az çözünür.)		
i)	Sıcaklığı artırma		
j)	Soğutma		

► Piller soğukta daha iyi çalışır.

► Çözelti derişimleri pil gerilimini etkiler. (Anottaki derişim ne kadar az, katottaki derişim ne kadar fazla ise pil gerilimi o kadar büyük olur.

ÖRNEK 36

		Denge	Pil Potansiyeli	pH (2. kaptaki öncüller için)
a)	1. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme	$[\text{Zn}^{2+}] \downarrow$		
b)	2. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme	$[\text{H}^+] \downarrow$		
c)	1. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırma	$[\text{Zn}^{2+}] \uparrow$		
d)	2. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırma	$[\text{H}^+] \uparrow$		
e)	1. kaba aynı sıcaklıkta $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2$ katısı ekleyip çözme	$[\text{Zn}^{2+}] \uparrow$		
f)	2. kaba aynı sıcaklıkta NaOH katısı ekleyip çözme	$[\text{H}^+] \downarrow$		
g)	1. kaba aynı sıcaklıkta Na_2S katısı ekleyip çözme ($\text{ZnS}_{(k)}$ çöker)	$[\text{Zn}^{2+}] \downarrow$ $M_1V_1 = M_2V_2$ 'den		
h)	2. kaba aynı sıcaklıkta 0,1 M HBr sulu çözeltisi ekleme	$[\text{H}^+] \downarrow$		
i)	2. kaba aynı sıcaklıkta 1 M HCl sulu çözeltisi ekleme	$[\text{H}^+] \text{ sabit}$		
j)	Soğutma	$T \downarrow$		
j)	H_2 gazının basıncını artırma	$\uparrow P \cdot V \downarrow = n \uparrow$ $\uparrow M = \frac{n}{V} [\text{H}_2] \uparrow$		
k)	25°C de, pH = 1 olan HCl sulu çözeltisi ekleme	$[\text{H}^+] \downarrow$		

NERNST EŞİTLİĞİ

- Bir redoks reaksiyonunun 25°C sıcaklıkta farklı derişimlerdeki hücre potansiyeli (E) ile aynı reaksiyonun standart hücre potansiyeli (E°) arasındaki ilişki Alman termodinamikçi Walther Hermann Nernst tarafından bulunmuştur.

pil tepkimesinde hücre potansiyeli 25°C sıcaklıkta

$$E_{pil} = E^{\circ}_{pil} - \frac{0,0592}{n} \cdot \log Q$$

eşitliği elde edilir.

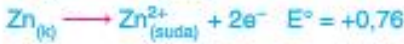
- $Q = \frac{[A^{b+}]^a}{[B^{a+}]^b} = \frac{(\text{ürünler})}{(\text{girenler})}$ (derişimler türünden denge kesri) şeklindedir ve genellikle 0,0592 sabiti işlem kolaylığı için yaklaşık 0,06 alınır.

- Bu eşitliğe **Nernst eşitliği** veya **Nernst denklemi** denir.

[A^{b+}] : Yükseltgenmenin olduğu yarı hücredeki A^{b+} iyonunun derişimi

[B^{a+}] : İndirgenmenin olduğu yarı hücredeki B^{a+} iyonunun derişimi

n : Redoks reaksiyonunda alınan ya da verilen toplam elektron sayısı

ÖRNEK 37

tepkimelerine göre, Zn – Cu pilinin;

- a) Standart koşullardaki gerilimini bulunuz.
b) [Cu²⁺] = 1M ve [Zn²⁺] = 0,01 M olan koşullardaki pil gerilimini bulunuz.

Net tepkime:

Galvanik pilde potansiyel farkından bulunan gerilim standart pil potansiyelidir.

- b) Çözelti derişimleri farklı ise toplam pil potansiyeli Nernst eşitliğinden bulunur.

$$E_{pil} = E^{\circ}_{pil} - \frac{0,0592}{n} \log \frac{[Zn^{2+}]}{[Cu^{2+}]}$$

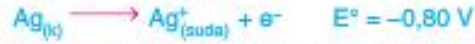
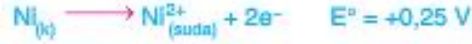
$$E_{pil} = 1,1 - \frac{0,0592}{2} \log \frac{10^{-2}}{1}$$

$$E_{pil} = 1,16 \text{ V}$$

37. a) E°_{pil} = 1,10 V b) E_{pil} = 1,16 V

PRATİK BİLGİ!

- Çözelti derişimleri farklı ise pil potansiyeli (E_{pil}) Nernst eşitliği ile bulunur.

ÖRNEK 38

bilgilerine göre, Ni – Ag pili ile ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

- a. Standart koşullardaki pil gerilimi kaç voltur?

- b. [Ni²⁺] = 0,001 M, [Ag⁺] = 0,1 M olan aynı koşullardaki pil gerilimi kaç voltur?

(Nernst eşitliğindeki sabiti 0,06 alınız.)

- c. [Ni²⁺] = 1 M, [Ag⁺] = 0,01 M olan aynı koşullardaki pil gerilimi kaç voltur?

(Nernst eşitliğindeki sabiti 0,06 alınız.)

DİKKAT!

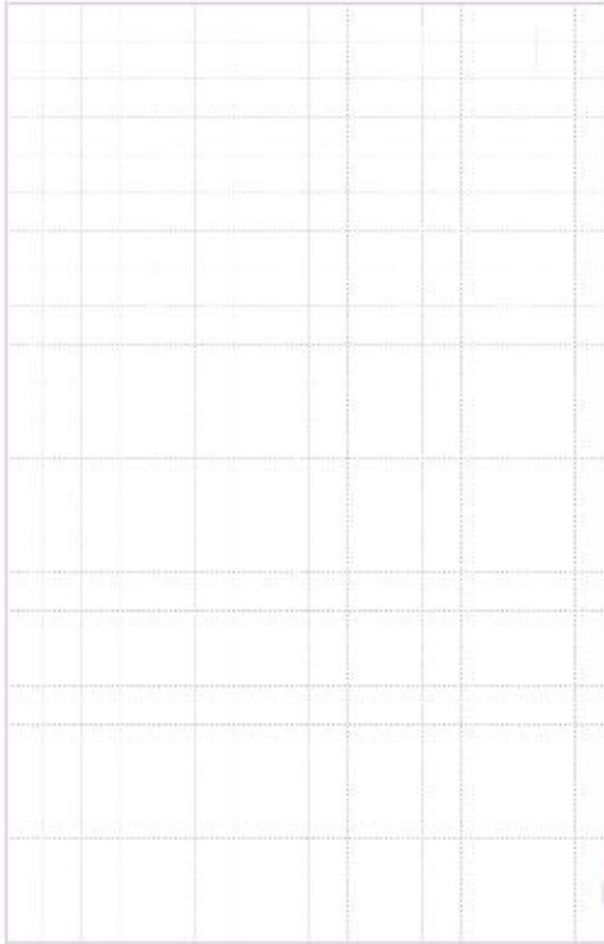
- Standart pil potansiyeli (E°_{pil}) ile toplam pil potansiyeli (E_{pil}) karıştırılmamalıdır. Standart pil potansiyeli aktivite farkından oluşan pil potansiyelidir. Derişime bağlı değildir.

38. a) E°_{pil} = 1,05 V b) E_{pil} = 1,08 V c) E_{pil} = 0,93 V

ÖRNEK 39

Yukarıda verilen pil düzeneğindeki toplam pil potansiyelini (E_{pil}) bulunuz. (Nernst eşitliğindeki sabiti 0,06 alınız.)

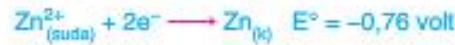
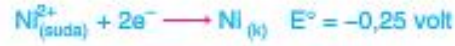
PRATİK BİLGİ!

- Anot ve katot çözeltilerindeki kasyon derişimleri 1 M ise $E_{\text{pil}} = E^\circ_{\text{pil}}$ dir.

E_{pil} : Toplam pil potansiyeli

E°_{pil} : Standart pil potansiyeli

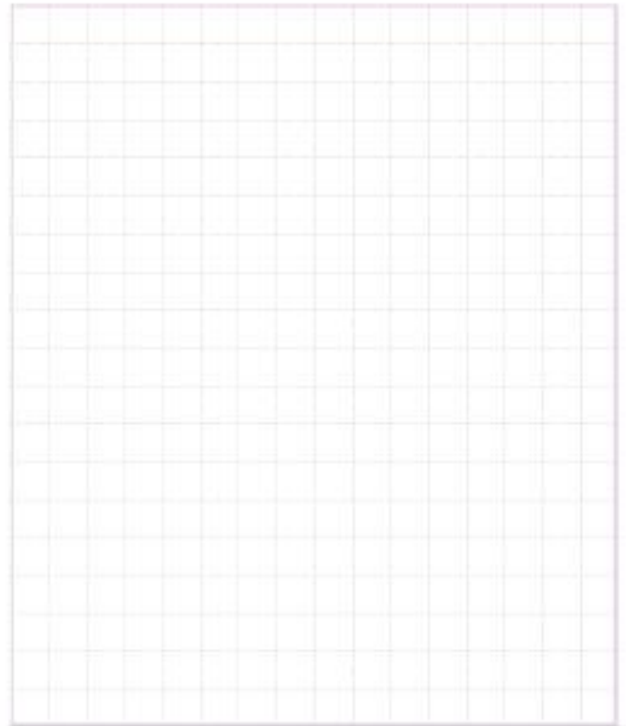
ÖRNEK 40

Yukarıda 25°C sıcaklıkta oluşturulan pilin düzeneği verilmiştir.

Buna göre, başlangıç pil potansiyelini bulunuz.

(Nernst eşitliğindeki sabiti 0,0592 yerine 0,06 alınız.)

PRATİK BİLGİ!

- Genellikle anotdaki kasyon derişimi, katottaki kasyon derişiminden küçük ise toplam pil potansiyeli, standart pil potansiyelinden büyüktür.

$$[\text{Anot}] < [\text{Katot}] \quad E_{\text{pil}} > E^\circ_{\text{pil}}$$

- Anottaki kasyon derişimi, katottaki kasyon derişiminden daha büyük ise toplam pil potansiyeli, standart pil potansiyelinden küçüktür.

$$[\text{Anot}] > [\text{Katot}] \quad E_{\text{pil}} < E^\circ_{\text{pil}}$$

PİL TÜRLERİ

- Piller, kimyasal enerjiyi depolayarak, elektrik enerjisine çeviren hücrelerdir.
- Günlük yaşamda yaygın olarak kullanılan pillere kuru piller, lityum pilleri, cıva pilleri, kurşun aküleri gibi örnekler verilebilir.
- Bu pillerin bazıları tersinmez tepkimelerle oluştuğundan şarj edilemezler. Yani tek kullanımlıdır. Bazı piller ise tersinir tepkimelerden oluştuğundan şarj edilebilir.
- Bu pillerden en önemlileri lityum - iyon pili ve kurşunlu akümülatörlerdir. Bunların yapıları kısaca aşağıda açıklanmıştır.

Lityum - İyon Pili

- Cep telefonlarında, kameralarda, dizüstü bilgisayarlarda lityum pilleri kullanılır. Lityum pilleri şarj edilebilir. Akülere göre daha kısa ömürlüdür.

Lityum pil

- Bu pilin diğerlerinden farkı, elektrolit olarak özel bir polimerden yapılmış katı madde kullanılmasıdır.
- Bu pilin tepkimeleri aşağıdaki gibidir:

- **Net tepkime:** $\text{Li} + \text{TiS}_2 \rightleftharpoons \text{Li}^+ + \text{TiS}_2^-$ $E^\circ_{\text{pil}} = 3,00 \text{ V}$
- Bu pilin hafif olması ve kütlesine göre en yüksek pil potansiyeli üretmesi lityum - iyon pillerinin avantajlı yönüdür.

Telefon pili

GENEL KÜLTÜR

Kurşunlu Akümülatör (AKÜ)

- Otomobillerde kullanılır. Anot Pb plakaları, katot ise PbO_2 plakasıdır. Elektrolit olarak H_2SO_4 çözeltisi kullanılır. Pilde gerçekleşen tepkime tersinir olduğu için kurşunlu akümülatörler şarj edilebilir.

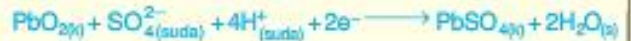
Akülatör

- Bu pilin tepkimeleri aşağıdaki gibidir:

Anot:

Katot:

Net tepkime:

$$E^\circ_{\text{pil}} = 2,00 \text{ V}$$

- Kurşunlu akümülatörlerde hem anotta hem de katotta aynı ürün (PbSO_4) oluşur.
- Kurşunlu akümülatörler, kullanımlar da kendiliğinden boşalabileceğinden ara sıra şarj edilmelidirler.

1.

?

Yukarıda verilen elektrokimyasal pil ile ilgili;

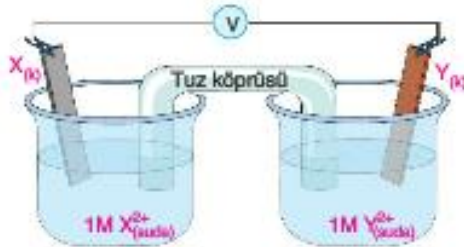
- I. Zamanla çözeltilerde, $[\text{Zn}^{2+}] > 0,1 \text{ M}$, $[\text{Cu}^{2+}] < 0,01 \text{ M}$ olur.
- II. 2. kaba aynı sıcaklıkta saf su eklenirse pil gerilimi artar.
- III. Başlangıçtaki pil gerilimi 1,07 voltur.

yargılarından hangileri doğrudur? (Nernst eşitliğindeki sabiti 0,0592 yerine 0,06 alınız.)

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2.

?

Şekildeki pil sistemi çalışırken elektronların akış yönünün X elektrottan Y elektroda doğru olduğu gözleniyor.

Buna göre, bir süre sonra dengeye gelen pil sistemi ile ilgili;

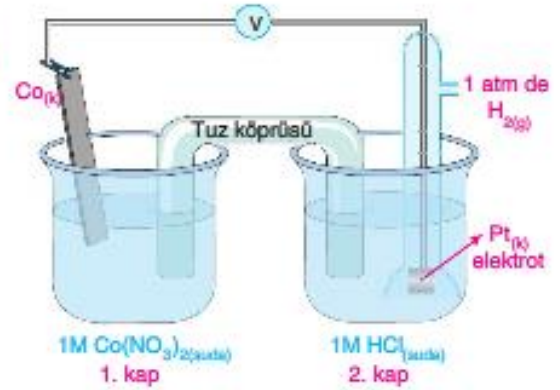
- I. X^{2+} iyonu derişimi, Y^{2+} iyonu derişimine eşit olur.
- II. E_{pil} değeri "0" olur.
- III. X^{2+} iyonunun bulunduğu kaba aynı sıcaklıkta su eklenirse, pil tekrar çalışmaya başlar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3.

?

Yukarıda standart koşullarda verilen elektrokimyasal pil sistemi ile ilgili;

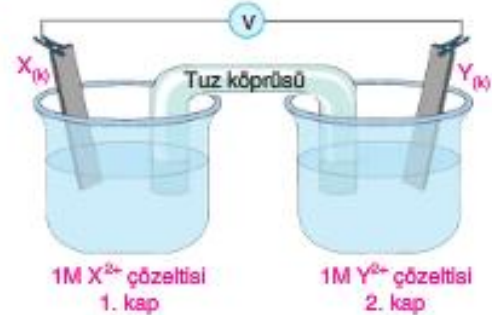
- I. Başlangıç pil gerilimi 0,28 voltur.
- II. Aynı sıcaklıkta H_2 gazının basıncı artırılırsa pil potansiyeli azalır.
- III. Zamanla 2. kaptaki çözeltinin pH değeri azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) I, II ve III E) Yalnız I

4.

?

Yukarıda verilen elektrokimyasal pil sisteminde zamanla Y elektrodun kütlesinde artma oluyor.

Buna göre;

- I. 1. kaba aynı sıcaklıkta derişimi 1,2 M olan X^{2+} sulu çözeltisi ekleme
- II. 2. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme

işlemleri sabit sıcaklıkta ayrı ayrı uygulandığında, elektrokimyasal pilin gerilimindeki değişim aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

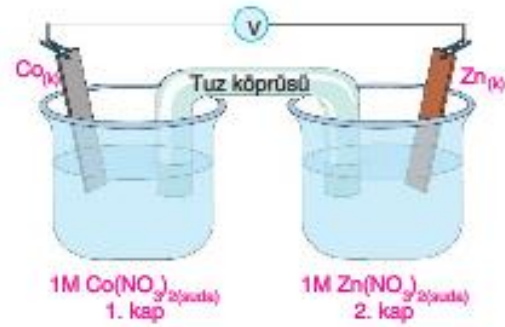
	I	II
A)	Azalır	Azalır
B)	Artar	Azalır
C)	Değişmez	Azalır
D)	Azalır	Artar
E)	Artar	Artar

1. Zn metali $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2$ sulu çözeltisine, Cu metali $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ sulu çözeltisine daldırılarak oluşturulan iki yarı hücre, iletken tel ve tuz köprüsü ile birleştirilerek bir pil oluşturulmuştur.

Bu pilin potansiyeli aşağıdaki işlemlerden hangisi ile kesinlikle artar?

(Yükseltgenme eğilimleri: $\text{Zn} > \text{Cu}$)

- A) Zn^{2+} iyon derişimini artırıp, Cu^{2+} iyon derişimini azaltma
B) Zn^{2+} iyon derişimini azaltıp, sıcaklığı artırma
C) Cu^{2+} iyon derişimini azaltıp, sıcaklığı artırma
D) Zn^{2+} iyon derişimini artırıp, sıcaklığı azaltma
E) Cu^{2+} iyon derişimini artırıp, sıcaklığı azaltma

Şekildeki elektrokimyasal pil sisteminde elektron akış yönü, Zn elektrottan Co elektroda doğrudur.

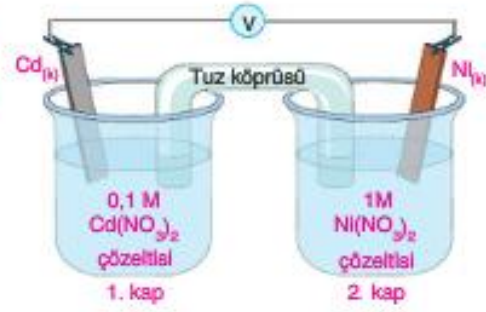
Buna göre, bu elektrokimyasal pilde devreden 0,8 mol elektron geçtiğindeki değişimler ile ilgili;

- I. Co elektrodun kütlesinde 0,4 mol artma olur.
II. Tuz köprüsündeki anyonlar 2. kaba doğru hareket eder.
III. Zn elektrodun kütlesinde 26 gram azalma olur.

yargılarından hangileri doğrudur? (Zn: 65)

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3.

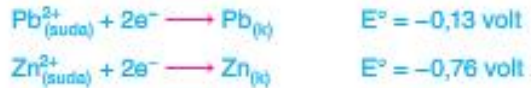
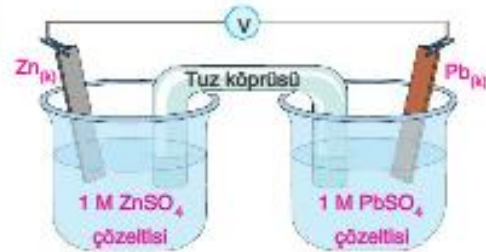

Şekildeki elektrokimyasal pil ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

(CdS katısı suda az çözünür, Nernst eşitliğindeki sabiti 0,06 alınız.)

- A) Pil şeması $\text{Cd}_{(\text{k})}/\text{Cd}^{2+}_{(\text{suda})} (0,1 \text{ M})/\text{Ni}^{2+}_{(\text{suda})} (1 \text{ M})/\text{Ni}_{(\text{k})}$ şeklindedir.
B) Başlangıç pil potansiyeli $E_{\text{pil}} = 0,15$ voltur.
C) 1. kaba aynı sıcaklıkta Na_2S katısı eklendiğinde pil gerilimi artar.
D) Zamanla Cd elektrodun kütlesi azalırken, Ni elektrodun kütlesi artar.
E) Standart pil potansiyeli 0,15 voltur.

4.

Yukarıdaki elektrokimyasal pil sistemi ile ilgili;

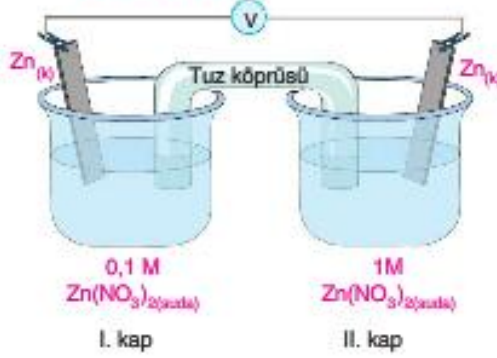
- I. Zn metali, Pb metalinden daha kuvvetli indirgendir.
II. Zamanla Pb elektrot aşınırken, Zn elektrodun kütlesi artar.
III. Dış devrede elektronlar, Zn elektrottan Pb elektroda doğru hareket eder.

yargılarından hangileri doğrudur?

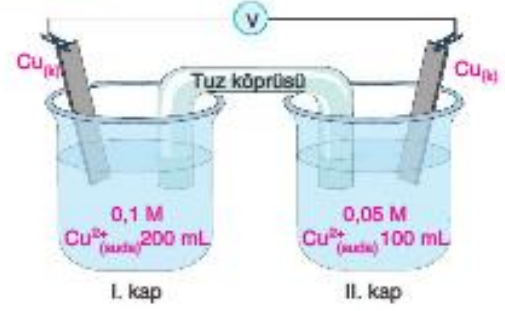
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

DERİŞİM PİLİ (DERİŞİM HÜCRESİ)

- Bir pil düzeneğinde elektrotlar ve çözelti aynı cins metallerden oluşmuş, sadece çözeltilerin derişimleri farklı ise bir potansiyel farkı oluşur ve pil çalışır. Bu pillere **derişim pilleri** denir.

ÖRNEK 41

Yukarıda verilen pil sistemi için;

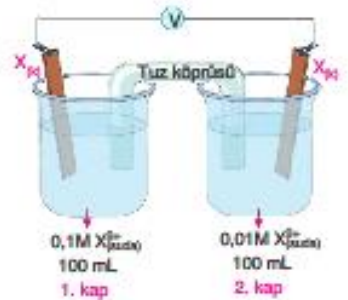
Pil tepkimesi: $\text{Cu}_{(suda)}^{2+} (0,1M) \rightleftharpoons \text{Cu}_{(suda)}^{2+} (0,05M)$
olduğuna göre aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

- a) Elektronlar dış devreden elektrottan elektroda doğru akar.
b) I. elektrot kütlesi:
c) II. elektrot kütlesi:
d) I. kaptaki $[\text{Cu}^{2+}]$
e) II. kaptaki $[\text{Cu}^{2+}]$
f) I. kaba aynı sıcaklıkta 200 mL saf su eklendiğinde pil
g) II. kaba aynı sıcaklıkta 100 mL saf su eklendiğinde pil gerilimi

ÖRNEK 42

Şekilde verilen elektrokimyasal pil ile ilgili;

- I. Derişim pilidir.
II. 2. kap anot yan hücrelidir.
III. 1. kaba aynı sıcaklıkta 900 mL saf su eklenirse pil potansiyeli sıfır olur.

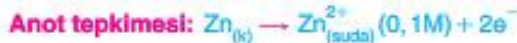
yukarıda verilen yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

41. a) anot (II)'den katot (I)'a doğrudur. b) artar c) azalır d) azalır
e) artar f) çalışmaz g) artar 42. E

Derişim pillerinde;

- Derişimin az olduğu kaptaki yükseltgenme olur ve derişimi artar (I. kap).
- Derişimin fazla olduğu kaptaki indirgenme olur ve derişim azalır (II. kap).
- Çözelti derişiminin küçük olduğu hücre **anot**, diğeri ise **katot** yan pilidir.
- Derişimler eşit oluncaya kadar pil çalışmaya devam eder, derişimler eşitlenince pil çalışmaz.
- Derişimler arasındaki fark ne kadar büyükse E_{pil} değeri o kadar büyüktür.
- Derişimler eşitlenince $E_{pil} = 0$ olur.

şeklinde dir. Pil potansiyeli ise (E_{pil}) Nemst eşitliği yardımıyla bulunur.

$$E_{pil} = E^\circ_{pil} - \frac{0,0592}{n} \cdot \log \frac{[\text{Ürünler}]}{[\text{Girenler}]}$$

$$E_{pil} = E^\circ_{pil} - \frac{0,06}{2} \cdot \log \frac{0,1}{1}$$

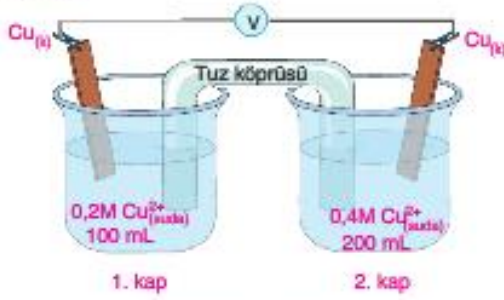
$$E_{pil} = E^\circ_{pil} + 0,03$$

Derişim pillerinde standart pil potansiyeli (E°_{pil}) = 0

$$E_{pil} = 0 + 0,03$$

$$= 0,03 \text{ volt olur.}$$

ÖRNEK 43

Yukarıda verilen pil sistemine pil gerilimini sıfır yapabilmek için aşağıdaki işlemlerinden hangileri sabit sıcaklıkta ve tek olarak uygulanmalıdır?

- a) 1. kaba aynı sıcaklıkta 0,02 mol $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ katısı ekleyip çözme (hacim değişimi ihmal edilecektir.)

- b) 1. kaptan aynı sıcaklıkta 50 mL su buharlaştırma

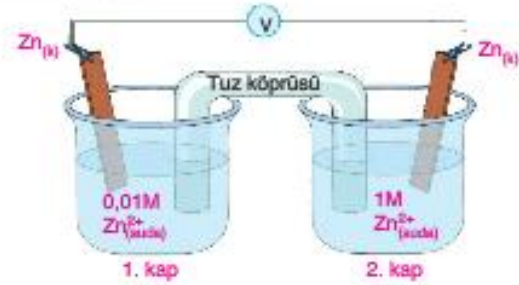
- c) 1. kaba aynı sıcaklıkta 0,6 M 100 mL $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ in sulu çözeltisinden ekleme

- d) 2. kaba aynı sıcaklıkta 200 mL su ekleme

- e) 2. kaba aynı sıcaklıkta 0,04 mol Na_2S katısı ekleme (CuS katısı suda çok az çözünür.)

- f) 2. kaba aynı sıcaklıkta 0,1M 400 mL $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ sulu çözeltisinden ekleme

ÖRNEK 44

Yukarıda verilen derişim piline aşağıdaki işlemler aynı sıcaklıkta tek olarak uygulanırsa pil gerilimi nasıl değişir?

Yapılan Etki	Pil Gerilimi
a) 1. kaba saf su ekleme	
b) 2. kaba saf su ekleme	
c) 1. kaptan su buharlaştırma	
d) 2. kaptan su buharlaştırma	
e) 1. kaba ZnSO_4 katısı ekleyip çözme	
f) 2. kaba ZnSO_4 katısı ekleyip çözme	
g) 1. kaba Na_2S katısı ekleyip çözme (ZnS katısı suda az çözünür.)	
h) 2. kaba Na_2S katısı ekleyip çözme (ZnS katısı suda az çözünür.)	
i) 2. kaba 1 M $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2$ sulu çözeltisi ekleme	

Yukarıda verilen derişim pili ile ilgili;

- I. Pil çalışırken I. kaptaki Zn^{2+} iyonu derişimi artar.
- II. II. kaba aynı sıcaklıkta 900 mL saf su eklendiğinde pil çalışmaz.
- III. Aynı sıcaklıkta II. kaptaki çözeltinin yarısı boşaltıldığında pil potansiyeli artar.

yargılarından hangileri yanlıştır?

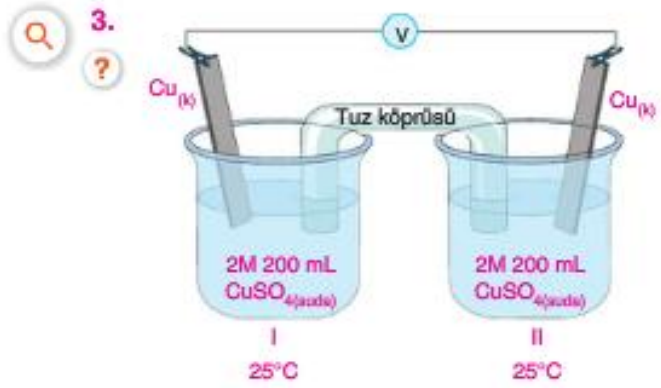
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. ? Derişim pilleri ile ilgili;

- I. Elektrolit derişimi küçük olan yarı hücre anot, büyük olan yarı hücre katottur.
- II. Yarı hücrelerde gerçekleşen tepkime türleri aynı element üzerinden yürür.
- III. Anot ve katot yarı hücrelerinin derişimleri eşitlendiğinde pil potansiyeli sıfır olur ve pil çalışmaz.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Yukarıdaki derişim pilini çalıştırmak için;

- I. Aynı sıcaklıkta I. kaptaki çözeltiden 100 mL su buharlaştırmak
- II. Aynı sıcaklıkta II. kapta hacmi değiştirilmeden 0,4 mol $CuSO_4$ katısı çözmek
- III. I. kaba aynı sıcaklıkta 50 mL saf su ilave etmek

işlemlerden hangileri uygulanabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız I E) Yalnız II

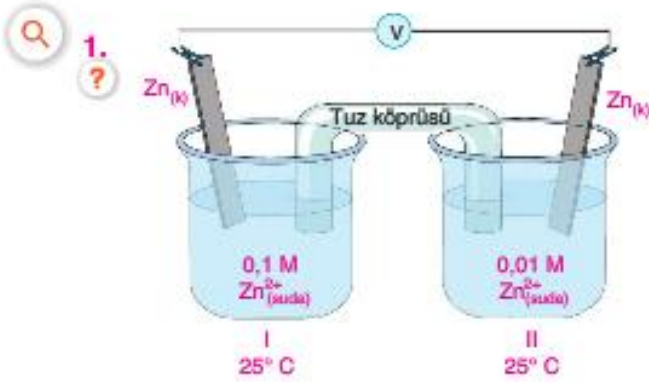

Şekildeki derişim pili ile ilgili;

- I. Tuz köprüsündeki anyonlar II. yarı hücreye doğru akar.
- II. Elektrotların yüzeyini genişletmek pil gerilimini artırır.
- III. I. kaba aynı sıcaklıkta 0,1 M 300 mL $AgNO_3$ çözeltisi eklendiğinde pil potansiyeli değişmez.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) II ve III C) Yalnız II
D) Yalnız III E) I, II ve III

Şekildeki pil çalışırken Zn elektrotların kütleleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

	I	II
A)	Azalır	Artar
B)	Artar	Azalır
C)	Azalır	Değişmez
D)	Değişmez	Azalır
E)	Artar	Artar

Şekildeki derişim pilinde, II. kaba aynı sıcaklıkta 200 mL saf su eklendiğinde sistemle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru olur?

- A) Pil çalışmaz.
 B) I. kaptan anot tepkimesi gerçekleşir.
 C) Dış devrede elektronun akış yönü II. yarı hücrenden, I. yarı hücreye doğrudur.
 D) I. kaptaki Ni^{2+} iyon derişimi 0,1 M'den büyük olur.
 E) II. kaptaki Ni elektrodun kütlesi zamanla artar.

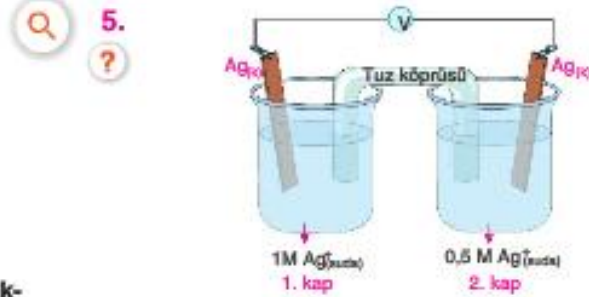
3. ? Derişim pillerinde pil potansiyeli;
 I. Çözeltideki katyonların derişimi
 II. Sıcaklık
 III. Elektrotların kütlesi
 niceliklerinden hangilerine bağlı olarak değişir?
 A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
 D) Yalnız I E) Yalnız II

Yukarıda verilen derişim pilinin pil potansiyeli kaç voltur?

(Nernst eşitiğindeki sabit 0,06 alınacaktır.)

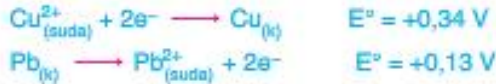
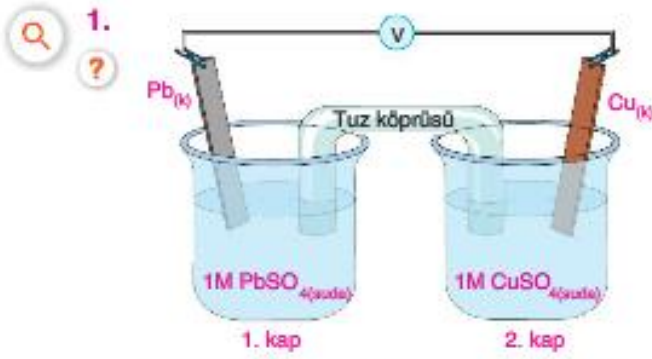
- A) 0,06 B) 0,03 C) 0,02
 D) 0,01 E) 0,1

Şekilde verilen derişim pilinin potansiyelini artırmak için;

- I. 1. kaptan aynı sıcaklıkta su buharlaştırmak
 II. 2. kaba aynı sıcaklıkta AgNO_3 katısı eklemek
 III. 2. kaba aynı sıcaklıkta NaCl katısı eklemek
 yukarıda verilen işlemlerden hangileri ayrı ayrı yapılabilir? (AgCl katısı suda az çözünür.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
 D) I ve III E) I, II ve III

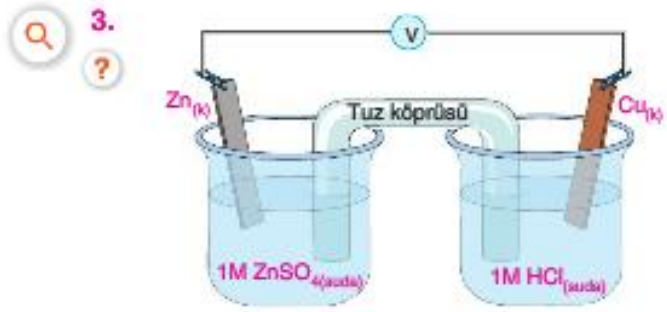

Yukarıda verilen pil sistemi ile ilgili;

- I. Elektronlar, dış devrede Pb metalinden Cu metaline doğru akarlar.
- II. 2. kapta Cu^{2+} iyonu derişimi azalır.
- III. Pb elektrodun kütlesi azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Şekildeki pil sisteminde;

- I. Zn kütlesinin azalması
- II. Cu kütlesinin artması
- III. Katot çevresinde gaz çıkışı

değişimlerinden hangilerinin gözlenmesi beklenir? (Yükseltgenme eğilimleri: $\text{Zn} > \text{H}_2 > \text{Cu}$)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Şekildeki pil çalışırken Zn elektrodun kütlesinin azaldığı gözleniyor.

Buna göre, çalışan bu pil ile ilgili;

- I. Pil tepkimesi,
 $\text{Zn}_{(\text{k})} + 2\text{Ag}^{+}_{(\text{suda})} \rightleftharpoons 2\text{Ag}_{(\text{k})} + \text{Zn}^{2+}_{(\text{suda})}$
şeklinde dir.
- II. Dış devrede elektron akışı Zn elektrottan, Ag elektroda doğrudur.
- III. Tuz köprüsünde katyonlar, 2. kaba doğru gider.
- IV. Zn elektrodun kütlesi 13 gram azaldığında, Ag çubuğun kütlesi 43,2 gram artar.
- V. 2. kapta Ag^{+} iyonu molar derişimi artar.

yargılarından hangisi yanlıştır?

(Zn : 65, Ag : 108)

- A) I B) II C) III D) IV E) V

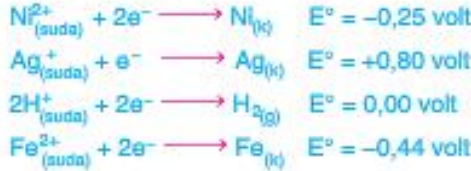
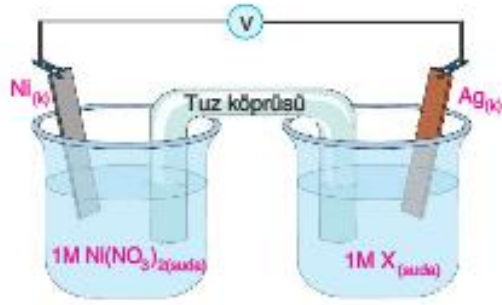

Şekildeki pilde 1. kapta 0,1 mol X metalini çözünürken, 2. kaptaki Y elektrodunun kütlesi 21,6 gram artıyor.

Buna göre, X metalinin değerliği (n) kaçtır?

(Y: 108)

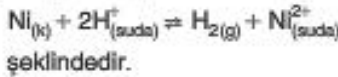
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

Bu verilere göre aşağıdaki 1. , 2. ve 3. soruları yanıtlayınız.

1. X: HCl çözeltisi ise standart koşullardaki Ni - Ag elektrokimyasal pili ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Pilin gerilimi +0,25 voltur.
B) Ni elektrot anot, Ag elektrot katottur.
C) Pil çalıştıkça Ag yarı pilinde pH azalır.
D) Ni yarı piline aynı sıcaklıkta saf su eklenirse pil gerilimi artar.
E) Pil tepkimesi;

2. X: HCl + FeCl₂ çözeltisi ise Ni ve Ag elektrotlarla oluşturulan standart koşullardaki pil ile ilgili;

- I. Pil akım verdikçe Ag elektrot çevresinde öncelikle H₂ gazının çıkışı gözlenir.
II. Ag yarı piline aynı sıcaklıkta su eklenirse pilin gerilimi düşer.
III. Ni yarı piline aynı sıcaklıkta Na₂CO₃ katısı eklenirse pilin gerilimi azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

(NiCO₃ için K_{sp} = 1,4.10⁻⁷)

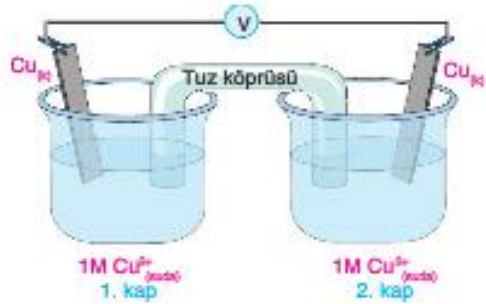
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. X: AgNO₃ çözeltisi ise standart koşullardaki Ni - Ag pili ile ilgili;

- I. Pilin gerilimi 1,05 voltur.
II. Dış devrede elektron akımı Ni elektrottan, Ag elektroda doğrudur.
III. Pil akım verdikçe Ag yarı pilinde Ag⁺ iyonunun molar derişimi azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

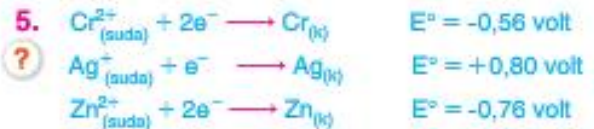

Şekilde verilen elektrokimyasal pil sisteminde 2. kaptaki Cu elektrodun katot olabilmesi için;

- I. 2. kaptaki çözeltiden aynı sıcaklıkta H₂S gazı geçirme
II. 1. kaba aynı sıcaklıkta saf su ekleme
III. 2. kaptaki Cu elektrodun yüzeyini büyütme

işlemlerinden hangileri tek olarak uygulanmalıdır? (CuS bileşiği suda çok az çözünür.)

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Yukarıda verilen potansiyellere göre;

- I. Cr - Ag pilinin standart gerilimi +2,16 voltur.
II. Zn - Cr pilinin standart gerilimi +0,20 voltur.
III. Zn - Ag pilinin standart gerilimi +1,56 voltur.
değerlendirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. ?

Lityum iyon pilleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hafif olduğu ve yüksek pil potansiyeli ürettiği için tercih edilir.
- B) Dijital kameralar, dizüstü bilgisayarlar ve cep telefonlarında kullanılır.
- C) Diğer pillerden farklı elektrolit olarak çözelti yerine elektriği ileten polimer yapıda katı bir madde kullanılmıştır.
- D) İstenildiğinde şarj edilebilir.
- E) Yoğun bir şekilde CO₂ ve toksik madde açığa çıkardığı için çevreye büyük zarar verir.

2. ?

Yukarıda verilen derişim pili ile ilgili;

- I. Dış devrede elektron akışı 2. yarı pilden, 1. yarı pili doğrudur.
- II. 1. yarı pili aynı sıcaklıkta 900 mL saf su eklenirse pil çalışmaz.
- III. Zamanla 2. yarı pilde Cu²⁺ iyon derişimi artar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. ?

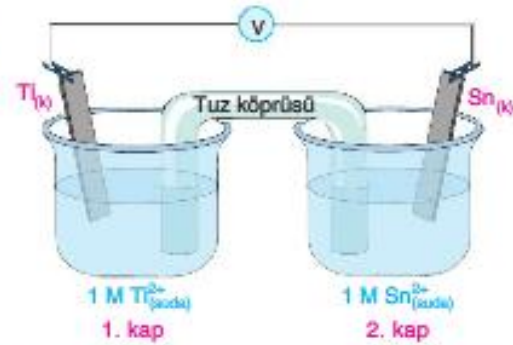

Al-Cu pilinde anotdan katoda doğru 12,04.10²² tane elektron aktığında katot üzerinde kaç gram metal toplanır?

(Al : 27, Cu : 64, Avogadro sayısı: 6,02.10²³)

- A) 1,6
- B) 3,2
- C) 6,4
- D) 8,0
- E) 12,8

4. ?

Yukarıda verilenlere göre, Ti - Sn elektrokimyasal pili ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Pili başlangıç gerilimi 1,49 voltur.
- B) Tepkime dengeye ulaştığında $\Delta E = 0,00$ volt olur.
- C) Pili çalışırken $[\text{Ti}^{2+}] > 1 \text{ M}$, $[\text{Sn}^{2+}] < 1 \text{ M}$ olur.
- D) Ti²⁺, Sn²⁺ den daha kuvvetli yükseltgendir.
- E) Dış devrede elektronun akış yönü, Ti elektrotan Sn elektroda doğrudur.

ELEKTROKİMYA

İlişkili Kazanımlar

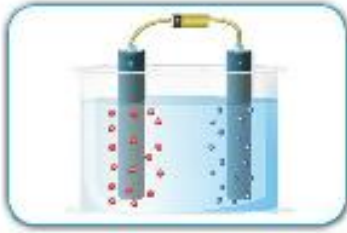
- Elektroliz olayını; elektrik akımı, zaman ve değişime uğrayan madde kütlesi açısından açıklar.
- Kimyasal maddelerin elektroliz yöntemi ile elde ediliş sürecini açıklar.
- Korozyon önleme yöntemlerinin elektrokimyasal temellerini açıklar.

ELEKTROLİZ

- Kendiliğinden gerçekleşmeyen redoks tepkimelerinin elektrik enerjisi yardımıyla gerçekleşmesine yani elektrik enerjisinin kimyasal enerjiye dönüşmesi olayına **elektroliz** denir.
- Bir metalden elektrik akımı geçirilirse kimyasal bir değişim olmaz. Fakat anyon ve katyonların bulunduğu bir sıvıdan elektrik akımı geçirilirse kimyasal bir değişim gerçekleşebilir. (+) yüklü iyonlar indirgenebilir, (-) yüklü iyonlar yükseltgenebilir, yani redoks tepkimesi gerçekleşebilir.
- Elektroliz tepkimeleri endotermiktir.

Elektroliz olayında;

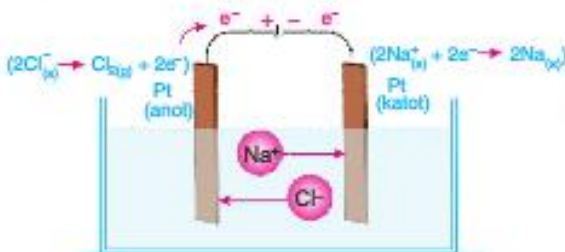
- Yükseltgenmenin olduğu elektrot **anot**, indirgenmenin olduğu elektrot **katot**ur.
- Elektrolizde anot (+) kutup, katot (-) kutuptur.

- Anyonlar anota, katyonlar katoda gider.
- Ortamda birden fazla katyon varsa katotta indirgenme yarı pil gerilimi büyük olan önce indirgenir.
- Ortamda birden fazla anyon varsa anotta yükseltgenme yarı pil gerilimi büyük olan önce yükseltgenir.

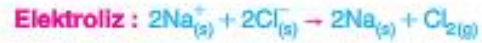

Erimiş Tuzların Elektrolizi:

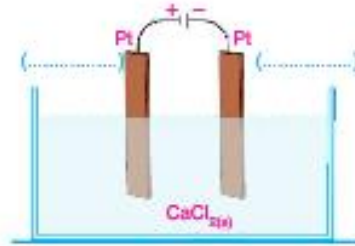

➤ Erimiş NaCl nin elektrolizi olayında elektroliz kabında Na⁺ ve Cl⁻ iyonları vardır.

➤ Bu iyonlardan Na⁺ iyonu katotta indirgenerek Na_(s) ya, Cl⁻ iyonu ise anotta yükseltgenerek Cl_{2(g)} ye dönüşür.

ÖRNEK 45

Yukarıdaki kaptaki bulunan sıvı elektroliz edildiğinde;

- a) Anotta toplanır.
- b) Katotta oluşur.
- c) Ca²⁺ iyonu 2 mol azalırken mol açığa çıkar.

ÖRNEK 46

Erimiş AlF₃ bileşiği elektroliz ediliyor.

a) Anot tepkimesini yazınız.

b) Katot tepkimesini yazınız.

FARADAY YASALARI

- 1) Elektroliz devresinden geçen elektrik yükü miktarı (Q) ile katotta ve anotta toplanan ve çözünen madde miktarı (m) doğru orantılıdır.
- 2) Bir elektroliz devresinden 1 Faradaylık yük geçtiğinde anot ya da katotta 1 eşdeğer – gram madde toplanır ya da çözünür.

$$1\text{Faraday (1F)} = 1 \text{ mol elektron} = 96500 \text{ Coulomb}$$

NOT!

- a. Katotta ya da anotta değişime uğrayan madde miktarı:

$$m = \frac{Q}{96500} \cdot \frac{M_A}{e} \text{ eşitliği ile de bulunur.}$$

- b. $Q = I \cdot t$

Q: Elektrik yükü (coulomb)

I : Akım şiddeti (amper)

t : Zaman (saniye)

c. $E = \frac{M_A}{e}$

E : Eşdeğer ağırlık

M_A : Mol kütlesi

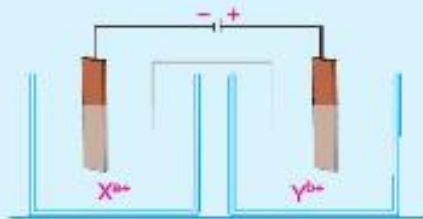
e : Etki (tesir) değeri

PRATİK BİLGİ

- ➔ Seri bağlı elektroliz kaplarında devreden geçen elektrik yükleri eşittir. Yani elektron gördüğünüz yere katsayısı ne olursa olsun aynı değer yazılır.

NOT!

- ➔ Seri bağlı elektroliz kaplarında açığa çıkan maddelerin eşdeğer gram sayıları eşittir.

$$n_X \cdot z_X = n_Y \cdot z_Y$$

z = Tesir değeri

n = Mol sayısı

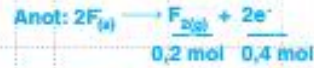
ÖRNEK 47

Erimiş AlF_3 bileşiği 0,4 Faradaylık elektrik yükü ile elektroliz ediliyor.

- a) Anotta normal koşullarda (NK) kaç litre gaz açığa çıkar?
- b) Katotta kaç gram madde açığa çıkar? (Al : 27)

0,4 F = 0,4 mol e^- demektir. Yani elektron gördüğümüz yere 0,4 mol yazacağız.

$$0,2 \text{ mol} \quad 0,4 \text{ mol}$$

$$0,4 \text{ mol} \quad \frac{0,4 \text{ mol}}{3}$$

a. 1 mol $\text{F}_{2(g)}$ 22,4 L

$$\frac{0,2 \text{ mol}}{1} \quad ?$$

$$? = 4,48 \text{ L } \text{F}_2 \text{ gazı açığa çıkar.}$$

b. 1 mol Al 27 gram ise

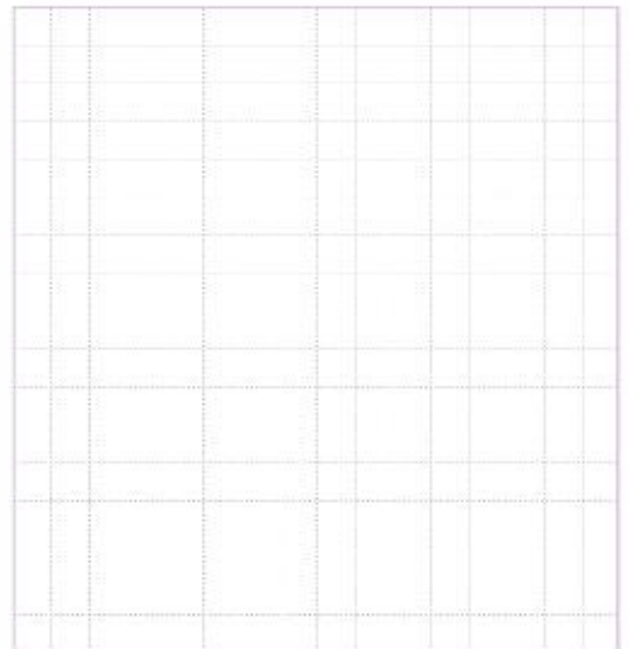
$$\frac{0,4}{3} \quad ?$$

$$? = 3,6 \text{ gram } \text{Al}_{(l)} \text{ açığa çıkar.}$$

ÖRNEK 48

193 amperlik akım ile CaCl_2 sıvısı 100 saniye elektroliz ediliyor.

- a) Devreden kaç Faradaylık elektrik yükü geçer?
- b) Katotta hangi maddeden kaç gram açığa çıkar?
- c) Anotta hangi maddeden kaç gram açığa çıkar? (Ca: 40, Cl: 35, 1F: 96500 C)

47. a) 4,48 L F_2 b) 3,6 gram Al

48. a) 0,2 F b) 4 gram Ca c) 7 gram Cl_2

ÖRNEK 49

Erimiş MgF_2 bileşiği 5 dakika süre ile elektroliz edildiğinde anotta normal koşullarda (NK) 4,48 litre F_2 gazı açığa çıkıyor.

Buna göre, elektroliz kabından kaç amperlik akım geçer? (1F = 96000 C alınacak)

ÖRNEK 50

CuSO_4 sıvısı 4,825 amperlik akım ile 10 dakika süreyle elektroliz ediliyor.

Buna göre, katotta açığa çıkan Cu kütlesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

(Cu: 64, 1F: 96500 C)

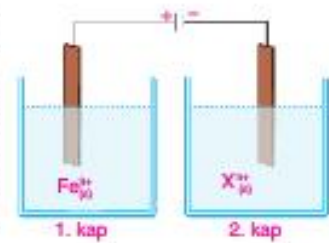
- A) 0,64 B) 0,96 C) 1,28
D) 1,92 E) 6,4

ÖRNEK 51

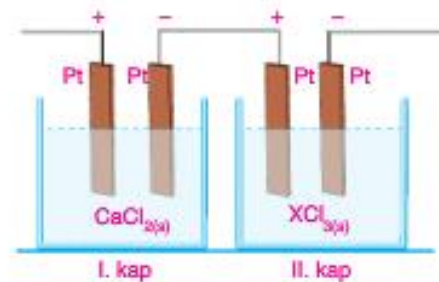
Seri bağlı iki elektroliz kabının 1.sinde $\text{Fe}_{(s)}^{3+}$ 2.sinde $\text{X}_{(s)}^{n+}$ bulunmaktadır. Bu kaplardaki sıvılar bir süre elektroliz edildiğinde 1. kabın katodunda 16,8 gram Fe metali açığa çıktığı anda 2. kabın katodunda 10,8 gram

Buna göre, n değeri kaçtır? (X: 24, Fe: 56)

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÖRNEK 52

Yukarıdaki seri bağlı kaplarda erimiş CaCl_2 ve XCl_3 tuzları bir süre elektroliz ediliyor. I. kabın katodunda 0,8 gram Ca metali toplandığında II. kabın katodunda 0,36 gram X metali toplanmaktadır.

Buna göre, X elementinin atom kütlesi kaç gramdır?
(Ca: 40)

ÖRNEK 53

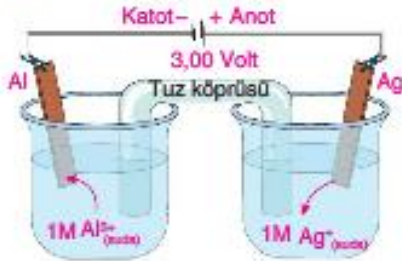
Erimiş FeCl_3 bileşiği 0,8 F'lik elektrik yükü ile elektroliz ediliyor.

Buna göre, anotta açığa çıkan gaz normal koşullarda (NK) kaç litre hacim kaplar?

- A) 4,48 B) 8,96 C) 13,44
D) 17,92 E) 22,4

Pilin Şarj Edilmesi

- ➔ Bir pil tepkimesine pil potansiyelinden daha büyük zıt yönde voltaj uygulanırsa tepkime tersine döner. Pil tepkimesindeki anot ile katot yer değiştirir.

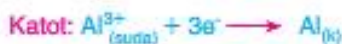

$$E^\circ_{\text{pil}} = 1,66 + 0,80 = 2,46 \text{ V}$$

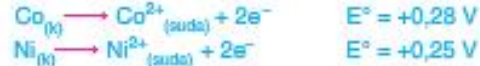
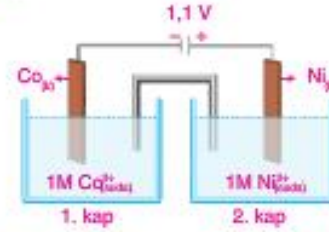

- ➔ Yukarıda verilen pil sistemine zıt yönde 3,00 voltluk bir gerilim uygulandığı için tepkime tersine döner.

Elektroliz

ÖRNEK 54

Yukarıdaki pil sistemine aynı koşullarda 1,1 voltluk bir gerilim uygulandığında;

- Dış devrede elektronlar, 2. kaptan 1. kaba doğru hareket eder.
- Tepkime şeması $\text{Ni}_{(k)}/\text{Ni}^{2+}(1\text{M})/\text{Co}^{2+}(1\text{M})/\text{Co}_{(k)}$ şeklindedir.
- Devreden 2 mol elektron geçtiğinde 1 mol Ni katısı toplanır.

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

$$E^\circ_{\text{pil}} = E^\circ_A + E^\circ_K = 0,28 - 0,25, E^\circ_{\text{pil}} = 0,03 \text{ V}$$

Sisteme 1,1 Voltluk bir gerilim uygulanırsa tepkimeler tersine döner.

Co elektrot → Katot (-)

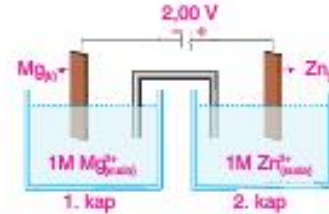
Ni elektrot → Anot (+)

1. kaptan indirgenme, 2. kaptan yükseltgenme olur. Dış devreden elektronlar 2. kaptan 1. kaba doğru hareket eder. Pil şeması $\text{Ni}/\text{Ni}^{2+}/\text{Co}^{2+}/\text{Co}$ şeklindedir.

Tepkime sonucunda Ni katısı toplanmaz.

Cevap: B

ÖRNEK 55

Yukarıdaki pil sistemine aynı koşullarda 2,00 voltluk bir gerilim uygulandığında;

- Mg elektrodun kütlesi zamanla artar.
2. kaptan Zn^{2+} iyonlarının derişimi artar.
1. kaptan indirgenme olur.

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

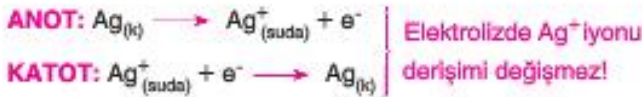

Kaplamacılık

- Eğer bir metal kaplanmak isteniyorsa elektroliz devresinde katoda bağlanır. Anoda ise kaplamada kullanılacak metal konur. Çözeltide ise kaplamada kullanılacak metalin çözeltisi olmalıdır.

- Kaplamacılıkta genellikle aktifliği düşük metal iyonları tercih edilir yani kolay indirgenmesi ve tepkimeye girmemesi istenir.

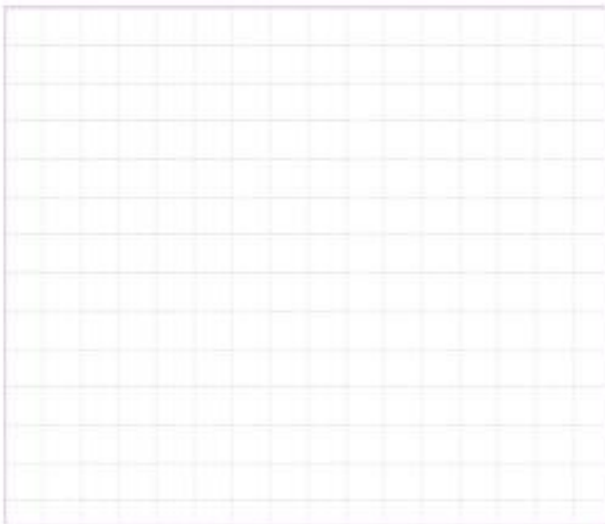
- Güç kaynağı potansiyeli, Fe-Ag pilinin potansiyelinden büyük olmalıdır.

ÖRNEK 56

Alüminyum metalinden yapılmış bir levha gümüş metali ile kaplanmak istenmektedir. Alüminyum levha içinde AgNO_3 sulu çözeltisi bulunan elektroliz kabında katoda konup 200 saniye süreyle elektroliz ediliyor. Alüminyum levha, gümüş ile kaplandığında kütleinde 43,2 gramlık bir artış olduğu belirleniyor.

Buna göre, elektroliz devresinden geçirilen akım kaç amperdir? (Ag: 108)

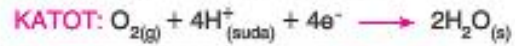
56. 193 amper

KOROZYON

- Metallerin veya alaşımların, içinde bulundukları ortamın etkisiyle elektrokimyasal reaksiyonlar sonucunda fiziksel, kimyasal ve mekanik özelliklerinde değişimlerin oluşmasına **korozyon** denir. Demir bir çivinin üzerinde oluşan pas, gümüş bir eşyanın kararması, bakır bir kabın içinde oluşan yeşil tabaka korozyona örnektir.

Demirin paslanma reaksiyonu:

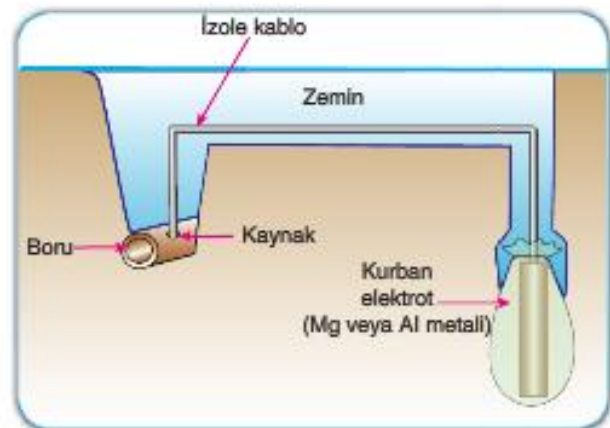

Korozyondan Koruma Yöntemleri

- Boyama
- Başka bir metal ile kaplama yani galvanize etmek. Galvanize etme yönteminde korozyona uğraması istenmeyen metalin yüzeyi düzgün çok ince ve çatlaksız çinko (Zn) tabakasıyla kaplanır.
- Kurban elektrot kullanma

Bir metali korozyondan korumak için metale, aktifliği bu matelden daha fazla olan bir metal bağlanır. Bağlanan bu metale kurban elektrot denir.

Köprü, gemi, yer altı petrol boruları veya hava gazı saklama tanklarının korozyondan korunması için boyama, galvanize etme veya elektroliz ile kaplama işlemleri çok uygun olmayabilir. Bu yüzeyler için düşük standart indirgenme potansiyeline sahip olan bir metal seçilir. Örneğin; bir gemi pervanesinin korozyona uğraması istenmiyorsa seçilen metal parçaları gemi yüzeyine tutturulur.

ÖRNEK 57

Fe, Cr, Zn ve Cu metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki, $Zn > Cr > Fe > Cu$ şeklindedir.

Buna göre, Fe metalini korozyondan korumak için Cr, Zn ve Cu metallerinden hangileri kullanılabilir?

- A) Yalnız Zn B) Yalnız Cu C) Zn ve Cr
D) Cr ve Cu E) Cr, Zn ve Cu

ÖRNEK 58

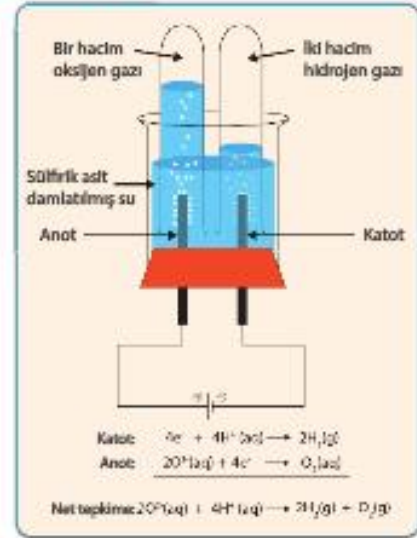
Bir maddenin değişik etkiler sonucunda kimyasal olarak aşınmasına (oksitlenme, çürüme, paslanma...) korozyon denir. Korozyon, maddelerin yıpranmasına ve görüntülerinin bozulmasına sebep olur. Metalleri korozyondan korumak için bazı yöntemlere başvurulur.

Buna göre, aşağıda verilen korozyondan korunma yöntemlerinden hangisi diğerlerine göre daha az etkilidir?

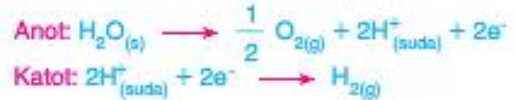
- A) Galvanize etmek
B) Katodik koruma sistemleri kullanmak
C) Metalleri boyamak
D) Elektroliz etmek
E) Metali nemli ortamdan uzak tutmak

57. C 58. E

Suyun Elektrolizi

- Su (H_2O) bileşiği hidrojen (H_2) ve oksijen (O_2) elementlerinden oluşmuştur.
- Su bileşiği elektroliz yöntemi ile bileşenlerine ayrıştırılabilir.
- Suyun elektrolizi, Hoffman voltmetresi ile gerçekleştirilir.
- Saf suyun elektriksel iletkenliği oldukça azdır. Bu nedenle suyun elektrolizinde iletkenliği artırmak için suya az miktarda sülfürik asit (H_2SO_4) eklenir.

- Suyun elektrolizinde anotta O_2 , katotta H_2 gazı açığa çıkar.
- Oluşan H_2 gazının hacmi aynı koşullarda oluşan O_2 gazının hacminin 2 katıdır.

ÖRNEK 59

Bir miktar saf su Hoffman voltmetresinde elektroliz edildiğinde anotta 35 cm^3 gaz toplanıyor.

Buna göre, katotta hangi gazdan kaç cm^3 toplanır?

59. $70 \text{ cm}^3 H_2$ gazı

Sulu Çözeltilerde Elektroliz

- Bir elektroliz hücresinde birden fazla anyon ya da katyon varsa anot ve katotta öncelikle pasif olan iyonlar serbest hale geçer.
- Metallerde yükseltgenme potansiyeli küçük olan katotta, ametallerde ise indirgenme potansiyeli küçük olan anotta ilk olarak açığa çıkar.

Kasyon Aktifliği

Elektron verme eğilimi:

Diğer metaller (Aktif metaller) $> H_2 > Cu > Ag > Hg > Pt > Au$

Yarı soy metaller Tam soy metaller

Anyon Aktifliği

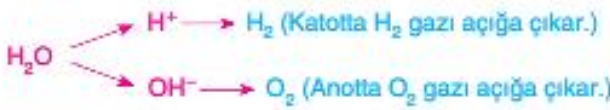
Çözeltilerdeki anyon kararlılığı:

$F^- > SO_4^{2-} > NO_3^- > OH^- > Cl^- > Br^- > I^-$

Köşer

Suyun Elektrolizi

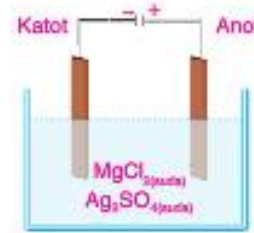

Madde	Anoda yönelen	Katoda yönelen	Anottan önce açığa çıkan	Katottan önce açığa çıkan
$CaCl_{2(aq)}$	Cl^-	Ca^{2+}	$Cl_{2(g)}$	$Ca_{(k)}$
$CaCl_2 + H_2O$	Cl^-, OH^-	Ca^{2+}, H^+	$Cl_{2(g)}$	$H_{2(g)}$
$CuSO_4 + H_2O$	SO_4^{2-}, OH^-	Cu^{2+}, H^+	$O_{2(g)}$	$Cu_{(k)}$
$NaCl_{(aq)} + AgI_{(k)}$	Cl^-, I^-	Na^+, Ag^+	$I_{2(k)}$	$Ag_{(k)}$
$AgI + H_2O$	I^-, OH^-	Ag^+, H^+	$I_{2(k)}$	$Ag_{(k)}$
$H_2SO_4 + H_2O$	SO_4^{2-}, OH^-	H^+	$O_{2(g)}$	$H_{2(g)}$
$NaOH + H_2O$	OH^-	Na^+, H^+	$O_{2(g)}$	$H_{2(g)}$

Aydın Yayınları

ÖRNEK 60

Yandaki elektroliz kabından bir süre akım geçirildiğinde anot ve katotta ilk olarak hangi maddeler açığa çıkar?

(Elektron verme eğilimi: $Mg > H_2 > Ag > Cl^- > OH^- > SO_4^{2-}$)

ANOT	KATOT
Cl^- en pasif	Na^+
OH^-	H^+
SO_4^{2-}	Ag^+ en pasif
ANOT: $2Cl^-_{(suda)} \rightarrow Cl_{2(g)} + 2e^-$	
KATOT: $Ag^+_{(suda)} + e^- \rightarrow Ag_{(k)}$	
H^+ ve OH^- iyonları derişimi değişmediği için zamanla pH değişmez.	

PRATİK BİLGİ!

- e^- verme eğilimleri verildiyse $(-)$ yük ile atomun bulunduğu yerden bir çizgi çekilir. İlk $(-)$ eksi yüklü tanecik anotta, ilk metal ise katotta açığa çıkar. e^- verme eğilimi:

ÖRNEK 61

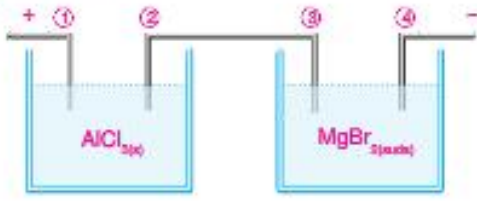
- $MgBr_2$
- $AgCl$
- NaF

Yukarıda verilen maddelerden hangilerinin sıvısı ile sulu çözeltisinin elektrolizinde katotta ilk önce açığa çıkan maddeler aynı olur?

(e^- verme eğilimi: $Na > Mg > H_2 > Ag > Br^- > Cl^- > F^-$)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ÖRNEK 66

Yukarıdaki seri bağlı elektroliz kaplarında numaralandırılmış elektrotlarda, elektroliz sırasında önce hangi maddeler açığa çıkar?

(e^- verme isteği: $Mg > Al > H_2 > Br^- > Cl^- > OH^-$)

ÖRNEK 67

$MgBr_2$ sulu çözeltisi 24 amperlik akımla 200 saniye süreyle elektroliz ediliyor. Kalan çözeltinin hacmi 500 mL olduğuna göre, çözeltinin oda koşullarındaki pH değeri kaçtır?

(1F: 96000 C, e^- verme eğilimi: $Mg > H_2 > Br^- > OH^-$)

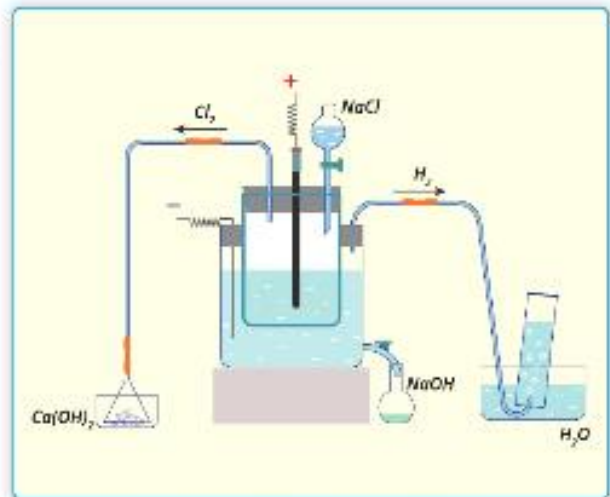
ÖRNEK 68

0,01 M 4L $AgNO_3$ 'ün sulu çözeltisi, Ag^+ iyonlarının tümü indirgenene kadar elektroliz ediliyor.

- Katotta kaç gram Ag metali birikir? (Ag: 108)
- Çözeltinin $25^\circ C$ 'deki pH'nı bulunuz.
- Anotta NK'da hangi gazdan kaç litre açığa çıkar?

(e^- verme eğilimi: $H_2 > Ag > OH^- > NO_3^-$)

Aydın Yayınları

66. 1 $\rightarrow Cl_{2(g)}$ 2 $\rightarrow Al_{(s)}$ 3 $\rightarrow Br_{2(l)}$ 4 $\rightarrow H_{2(g)}$ 67. pH = 13

68. a) 4,32 gram $Ag_{(s)}$ b) pH = 2 c) 0,224 litre $O_{2(g)}$

1. Kendiliğinden gerçekleşmeyen istemsiz redoks tepkimelerinin, elektrik enerjisi ile gerçekleştirilmesine elektroliz denir.

Buna göre, elektroliz ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Metallerin saflaştırılmasında ve metal kaplamada kullanılabilir.
B) Aktifliği az olan katyon ya da anyon öncelikle açığa çıkar.
C) Katotta indirgenme, anotta yükseltgenme gerçekleşir.
D) Bir pil devresine; pil potansiyelinden daha büyük bir gerilim uygulanırsa elektroliz tepkimesi gerçekleşir.
E) Ekzotermik tepkimeler sonucu gerçekleşir.

2. I. $C_2H_5OH_{(suda)}$
II. $NaCl_{(s)}$
III. $KBr_{(s)}$
IV. $MgSO_{4(suda)}$
V. $Ca(NO_3)_{2(lk)}$
VI. $CO_{2(g)}$

Yukarıda verilen maddelerden kaç tanesi elektroliz edilemez?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Bir elektroliz kabındaki erimiş CaF_2 den 9,65 amperlik bir elektrik akımı 2000 saniye süreyle geçirildiğinde, katotta açığa çıkan madde türü ve kütlesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir? ($F: 19$, $Ca: 40$, $1 \text{ mol } e^- = 96500 \text{ C}$)

- A) 4 gram $Ca_{(k)}$ B) 3,8 gram $F_{2(g)}$
C) 0,4 gram $Ca_{(k)}$ D) 1,9 gram $F_{2(g)}$
E) 8 gram $Ca_{(k)}$

4. Ergimiş KBr nin platin elektrotlarla elektroliz işleminde devreden 0,1 Faraday'lık elektrik yükü geçirildiğinde;

- I. Katotta 0,05 mol Br_2 sıvısı açığa çıkar.
II. Devreden geçen elektrik yük miktarı 9650 coulombdur.
III. Anotta K katısı toplanır.

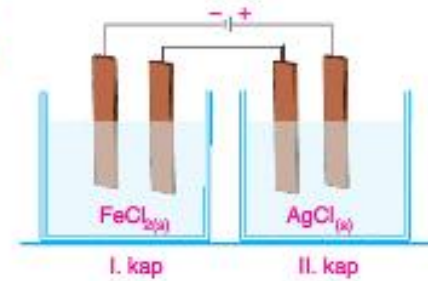
yargılarından hangileri doğru olur?

(1 mol elektron, 96500 coulombdur.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Aydınları

- 5.

Şekildeki seri bağlı iki elektroliz kabından, I.'sinde sıvı $FeCl_2$, II.'sinde ise $AgCl$ sıvısı bir süre elektroliz ediliyor.

Buna göre;

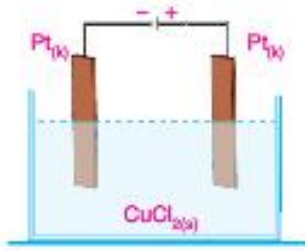
- I. Anotlarda biriken Cl_2 gazlarının mol sayıları eşittir.
II. Devreden 0,2 Faradaylık elektrik yükü geçirildiğinde, I. kabın katodunda 0,1 mol Fe katısı toplanırken, II. kabın katodunda 0,2 mol Ag katısı toplanır.
III. Kaplardan geçen elektrik yük miktarı eşittir.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

1.

Yukarıda verilen sistemde CuCl_2 sıvısı elektroliz ediliyor.

Buna göre;

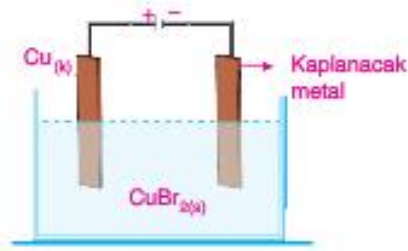
- I. Katotta; $\text{Cu}^{2+}_{(s)} + 2e^- \rightarrow \text{Cu}_{(k)}$ yarı tepkimesi gerçekleşir.
- II. Devreden 0,3 mol elektron geçtiğinde, anotta 0,15 mol Cl_2 gazı açığa çıkar.
- III. Elektroliz sonrası son durumda her iki elektrotun da kütlesi artar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

3.

Yukarıdaki düzende bir metal, bakırla (Cu) kaplanmak isteniyor.

Buna göre;

- I. Metalin kaplanmasında elektroliz yöntemi kullanılmıştır.
- II. $\text{Cu}_{(k)}$ elektrot anot, kaplanacak metal katottur.
- III. Zamanla $\text{Cu}_{(k)}$ elektrot kütlesinde azalma olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Aydın Yayınları

2.

Suyun elektrolizi ile ilgili;

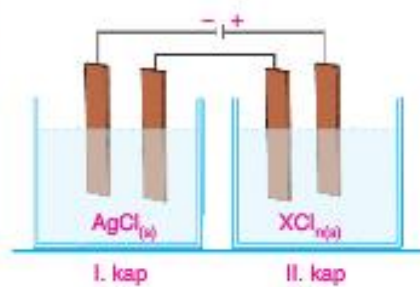
- I. Elektroliz işleminin daha hızlı olabilmesi için içine birkaç damla H_2SO_4 asidi damlatılabilir.
- II. Anotta, $2\text{H}_2\text{O}_{(s)} \rightarrow \text{O}_{2(g)} + 4\text{H}^+_{(suda)} + 4e^-$ tepkimesi gerçekleşir.
- III. Katotta, $2\text{H}_2\text{O}_{(s)} + 2e^- \rightarrow \text{H}_{2(g)} + 2\text{OH}^-_{(suda)}$ tepkimesi gerçekleşir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız I E) Yalnız II

4.

Yukarıdaki şekilde verilen seri bağlı elektroliz kaplarında erimiş AgCl ve XCl_n tuzları elektroliz edilmektedir. I. kabın katodunda 21,6 gram Ag metali açığa çıkarken, II. kabın katodunda 2,4 gram X metali toplanmaktadır.

Buna göre, II. kaptaki XCl_n bileşiğindeki "n" değeri kaçtır? (X: 24, Ag: 108)

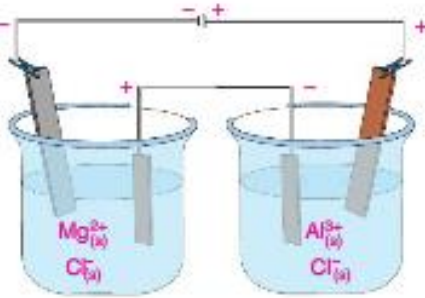
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1. I. CuCl_2 katısı
II. CuCl_2 sıvısı
III. CuCl_2 sulu çözeltisi

Yukarıdaki maddelerden hangileri elektroliz edilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I ve III

2.

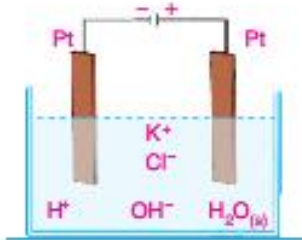

Seri bağlı Pt elektrotlu iki elektroliz kabından birinde erimiş MgCl_2 , diğerinde erimiş AlCl_3 sıvısı bulunmaktadır.

Elektroliz sonucu kaplardan birinde 2,7 gram Al katısı toplandığında, diğer kapta kaç gram Mg katısı toplanır? (Mg: 24, Al: 27)

- A) 7,2 B) 3,6 C) 3 D) 2,7 E) 2,4

3.

Kaptaki sulu çözelti elektroliz edildiğinde; katotta H_2 gazının, anotta Cl_2 gazının açığa çıktığı belirleniyor.

Buna göre;

- I. İndirgenme eğilimi, $\text{H}^+ > \text{K}^+$ dir.
II. Anotta, $2\text{Cl}^-_{(\text{suda})} \rightarrow \text{Cl}_{2(\text{g})} + 2\text{e}^-$ tepkimesi gerçekleşir.
III. Elektroliz sonunda çözeltinin pH değeri artar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Bir elektroliz kabında CuCl_2 ve KI tuzu kullanılarak hazırlanan sulu çözelti bir süre elektroliz edildiğinde, anotta ilk önce hangi madde toplanır? (e^- verme isteği: $\text{K} > \text{H}_2 > \text{Cu} > \text{I}^- > \text{Cl}^- > \text{OH}^-$)

- A) $\text{H}_{2(\text{g})}$ B) $\text{O}_{2(\text{g})}$ C) $\text{I}_{2(\text{k})}$
D) $\text{Cl}_{2(\text{g})}$ E) $\text{Cu}_{(\text{k})}$

5.

Seri bağlı elektroliz kaplarında, katotlarda toplanan X ve Y metallerinin $\frac{X}{Y}$ kütle oranı $\frac{3}{2}$ ve bu metallerin $\frac{X}{Y}$ atom kütleleri oranı $\frac{1}{2}$ dir.

Bu metallerin $\frac{X}{Y}$ etki (tesir) değerlikleri arasındaki oran kaçtır?

- A) $\frac{1}{3}$ B) $\frac{1}{2}$ C) $\frac{2}{3}$ D) $\frac{3}{4}$ E) $\frac{2}{5}$

6.

Erimiş MgCl_2 sıvısının elektrolizinde katotta 4,8 gram Mg toplandığında, anotta oluşan Cl_2 gazının normal koşullardaki (NK) hacmi kaç litredir? (Mg: 24)

- A) 2,24 B) 4,48 C) 8,96
D) 13,44 E) 22,4

7.

Atomunun temel hal elektron dizilişinin son terimi olan 4s değerlik orbitalinde 2 elektron bulunduran X elementinin erimiş tuzunun elektrolizinde devreden 0,2 mol elektron geçirildiğinde katotta 4 gram X katısı toplanmaktadır.

Buna göre, X elementinin atom kütlesi kaç gramdır?

- A) 20 B) 39 C) 40 D) 56 E) 137

1. $MgCl_2$ tuzunun sulu çözeltisi oda koşullarında elektroliz ediliyor.

Bu olayda;

- I. Anotta ilk önce Cl_2 gazı açığa çıkar.
- II. Katotta ilk önce H_2 gazı açığa çıkar.
- III. Elektroliz süresince çözeltinin pH değeri artar.

yargılarından hangileri doğru olur?

(e^- verme isteği: $Mg > H_2 > Cl^- > OH^-$)

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. 2 litre 0,1 M $MgCl_2$ sulu çözeltisinin elektrolizine anotta 0,01 mol Cl_2 gazı oluşuncaya kadar devam ediliyor.

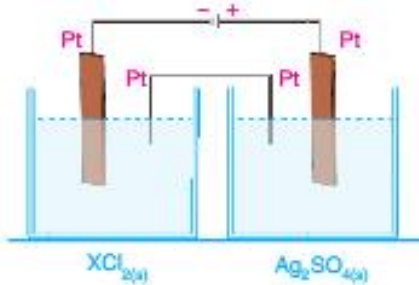
Bu süre sonunda çözeltinin oda koşullarındaki pH değeri kaç olur?

(Elektroliz sırasında çözeltinin hacminin değişmediği kabul ediliyor.)

(e^- verme isteği: $Mg > H_2 > Cl^- > OH^-$)

- A) 1 B) 2 C) 7 D) 12 E) 13

3.

Yukarıda verilen seri bağlı iki elektroliz kabındaki elektroliz sonucu katotlarda 10,8 gram Ag ve 2 gram X metali toplanmaktadır.

Buna göre, X elementinin atom kütlesi aşağıdakilerden hangisine eşittir? (Ag: 108)

- A) 40 B) 56 C) 72 D) 80 E) 112

4. Metallerin elektrokimyasal tepkimeler sonucu metalik özelliklerini kaybetmesi olayına korozyon denir.

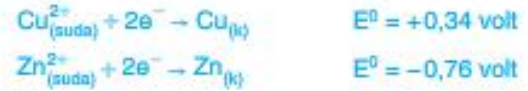
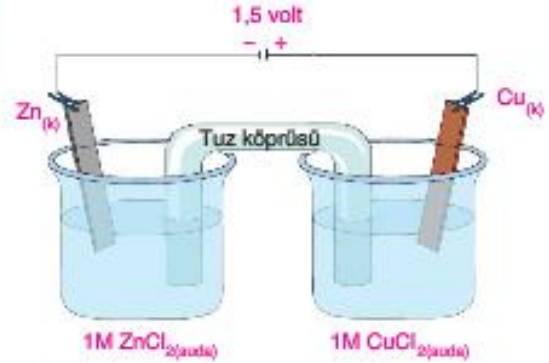
Bu bilgiye göre, korozyonla ilgili;

- I. Rutubetli ortamda bulunan metallerin korozyona uğrama süresi kısalmır.
- II. Korozyondan korunmada en etkili yöntem, katodik koruma yöntemidir.
- III. Boyama yöntemi, korozyon olayından korumada en pasif olanıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız I E) Yalnız II

5.

Üreteç tarafından sisteme 1,5 voltluk gerilim uygulandığında gerçekleşen değişimler ile ilgili;

- I. Cu elektrodun bulunduğu kaptaki Cu^{2+} iyon derişimi artar.
- II. Elektrik devresinde elektronlar, Cu elektrottan, Zn elektroda doğru hareket eder.
- III. Zn elektrodun kütlesi azalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Erimiş AlCl_3 ve XCl_n tuzları seri bağlı kaplarda aynı sürede elektroliz edildiğinde kaplardan birinde 5,4 gram Al metali oluştuğunda, diğerinde 0,3 mol X metali elde ediliyor.

Buna göre, X^{n+} iyonundaki "n" değeri aşağıdakilerden hangisine eşittir? (Al: 27)

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. XCl_2 çözeltisine Y metali atıldığında, 0,2 mol Y çözünürken 0,3 mol X metali açığa çıkmaktadır.

Buna göre;

- I. X metali, Y metalinden aktiftir.
II. Y metali bileşiminde +3 değerliklidir.
III. X^{2+} iyonu yükseltgendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

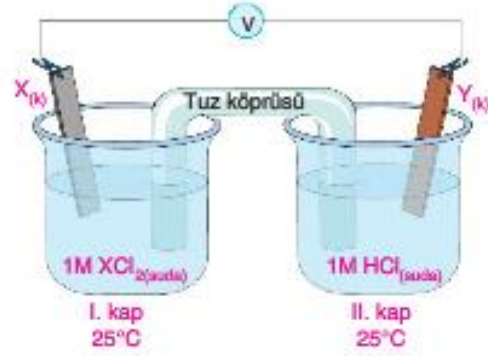
2. Redoks tepkimeleri için;

- I. Toplam alınan elektron sayısı, toplam verilen elektron sayısına eşittir.
II. Aynı element hem indirgenebilir hem de yükseltgenabilir.
III. Elektron alan madde yükseltgen, elektron veren madde indirgendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

5. HCl sulu çözeltisine batırılan iki metalden, X metali H_2 gazı açığa çıkarırken, Y metali H_2 gazı açığa çıkarmamaktadır.

Buna göre, yukarıda verilen elektrokimyasal pil ile ilgili;

- I. Zamanla X elektrodun kütlesi azalır.
II. HCl çözeltisinin pH değeri zamanla artar.
III. Dış devrede elektronlar, Y elektrottan X elektroda doğru hareket eder.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. X, Y ve Z elementlerinin elektron verme eğilimleri arasında, $X > Y > Z$ ilişkisi vardır.

Buna göre;

- I. $3\text{X}_{(k)} + 2\text{Y}^{3+}_{(suda)} \rightarrow 2\text{Y}_{(k)} + 3\text{X}^{2+}_{(suda)}$
II. $\text{X}_{(k)} + 2\text{Z}^{2+}_{(suda)} \rightarrow 2\text{Z}_{(k)} + \text{X}^{2+}_{(suda)}$
III. $\text{Y}^{3+}_{(suda)} + 3\text{Z}_{(k)} \rightarrow 3\text{Z}^{2+}_{(suda)} + \text{Y}_{(k)}$

tepkimelerinden hangileri ürünler yönünde kendiliğinden gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. $\text{Mg}_{(k)} + \text{Cu}^{2+}_{(suda)} \rightarrow \text{Mg}^{2+}_{(suda)} + \text{Cu}_{(k)}$ $E^\circ_{\text{pil}} = +2,71$ volt denklemleri veriliyor.

Mg^{2+} iyonunun indirgenme gerilimi -2,37 volt ise Cu metalinin yükseltgenme gerilimi kaç volttur?

- A) -0,34 B) -5,08 C) -0,68
D) +0,34 E) +5,08

1. Bazı iyonların indirgenme yarı gerilimleri aşağıdaki gibidir.

Buna göre;

- I. Y metali, XCl_2 çözeltisinde çözünür.
- II. X metali, HCl çözeltisinde çözünerek H_2 gazı açığa çıkarır.
- III. Y metali, HCl çözeltisinde çözünür.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

tepkime denklemleri en küçük tamsayılarla denkleştirildiğinde;

- I. Cl_2 , hem yükseltgen hem de indirgendir.
- II. $KClO_3$ bileşiğindeki Cl atomunun yükseltgenme basamağı +5 tir.
- III. KCl bileşiğinin katsayısı 5 tir.

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Kendiliğinden gerçekleşen yukarıdaki tepkimelerde indirgen maddeler hangileridir?

- A) Cl_2 , Ni ve Zn^{2+} B) Cu^{2+} , Ag^+ ve Cl^-
C) Ag^+ , Cl_2 ve Zn^{2+} D) H^+ , Ag^+ ve Cu^{2+}
E) Zn , Ni ve Cl^-

4. Cu metali, derişik H_2SO_4 sulu çözeltisine atıldığında tepkime gerçekleşmektedir.

Bu tepkime ile ilgili;

- I. Cu yükseltgendir.
- II. H_2SO_4 bileşiğindeki S indirgenir.
- III. H^+ iyonu yükseltgenir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. HCl çözeltisine, Ag ve Mg metal çubuklar daldırıldığında;

- Mg çubuğun aşındığı ve çevresinde H_2 gazının açığa çıktığı gözleniyor.
- Ag çubuğunda ise bir değişim gözlenmiyor.

Buna göre;

- I. Ag , Mg ve H_2 nin yükseltgenme eğilimleri arasındaki ilişki $Mg > H_2 > Ag$ şeklindedir.
- II. Mg en kuvvetli indirgendir.
- III. Ag^+ en kuvvetli yükseltgendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Erimeş KCl tuzunun elektrolizinde devreden 9650 coulombluk yük geçirildiğinde;

- I. Katotta 0,1 mol K katısı toplanır.
- II. Anotta normal koşullardaki hacmi 1,12 litre olan Cl_2 gazı açığa çıkar.
- III. Katotta 0,1 mol H_2 gazı açığa çıkar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. NH_3 2. NO_2 3. N_2O_5

Yukarıda verilen azotlu bileşikler ile ilgili;

- N atomunun bileşiklerdeki değerlikleri sırasıyla, -3 ; +4 ; +5 tir.
- Eşit mollerde N atomu içeren gaz örneklerinin aynı koşullardaki hacimleri arasındaki ilişki; $3 > 1 = 2$ şeklindedir.
- N_2O_5 bileşiğindeki N atomu indirgen özellik gösteremez.

yargılarından hangileri doğrudur? (,N)

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Bir pil tepkimesi ve gerilimi,

şeklindedir.

Buna göre;

- X elektrot katottur.
- Anot kabına aynı sıcaklıkta saf su eklenirse pil gerilimi artar.
- X metalinin elektron verme eğilimi, Y metalininkinden fazladır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Seri bağlı elektroliz kaplarından 1. sinde erimiş XF_n , 2. sinde ise erimiş YF_m tuzları bulunmaktadır.

Kapların katotlarında toplanan metallerin kütleleri birbirine eşit olduğuna göre, n ve m nin sayısal değeri aşağıdakilerden hangisi gibi olabilir? (X: 40, Y: 60)

	n	m
A)	3	2
B)	2	3
C)	2	1
D)	1	2
E)	3	1

tepkimesi için aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) X^{2+} yükseltgenmiştir.
B) 1 mol X^{2+} , 1 mol elektron vermiştir.
C) Y^{3+} , indirgendir.
D) Y^{3+} , indirgenmiştir.
E) 1 mol Y^{3+} , 1 mol elektron almıştır.

5. 1. CO nun, CO_2 ye dönüşümü

2. KClO_3 ün, Cl_2 ye dönüşümü

3. $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$ nin, SO_4^{2-} ye dönüşümü

Yukarıdaki üç ayrı yükseltgenme-indirgenme reaksiyonun yarı tepkimelerine ait bilgiler verilmiştir.

Buna göre;

1. ve 3. dönüşümde yükseltgenme, 2. dönüşümde indirgenme gerçekleşir.
- CO ve $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$ indirgen, KClO_3 yükseltgen maddedir.
- 2 mol KClO_3 maddesi 1 mol Cl_2 maddesine dönüşürken 10 mol elektron alır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

6. Na^+ , Zn^{2+} , Fe^{2+} ve Cu^{2+}

Yukarıda verilen katyonların standart koşullarda indirgenme gerilimleri sırasıyla -2,70, -0,76, -0,44, +0,34 voltur.

Buna göre, standart koşullarda aşağıdaki tepkimelerden hangisi kendiliğinden gerçekleşmez?

- A) $2\text{Na}_{(\text{k})} + \text{Fe}_{(\text{suda})}^{2+} \rightarrow 2\text{Na}_{(\text{suda})}^+ + \text{Fe}_{(\text{k})}$
B) $\text{Zn}_{(\text{k})} + \text{Cu}_{(\text{suda})}^{2+} \rightarrow \text{Zn}_{(\text{suda})}^{2+} + \text{Cu}_{(\text{k})}$
C) $2\text{Na}_{(\text{k})} + \text{Zn}_{(\text{suda})}^{2+} \rightarrow 2\text{Na}_{(\text{suda})}^+ + \text{Zn}_{(\text{k})}$
D) $\text{Cu}_{(\text{k})} + \text{Fe}_{(\text{suda})}^{2+} \rightarrow \text{Cu}_{(\text{suda})}^{2+} + \text{Fe}_{(\text{k})}$
E) $\text{Zn}_{(\text{k})} + \text{Fe}_{(\text{suda})}^{2+} \rightarrow \text{Zn}_{(\text{suda})}^{2+} + \text{Fe}_{(\text{k})}$

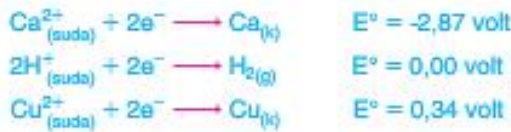
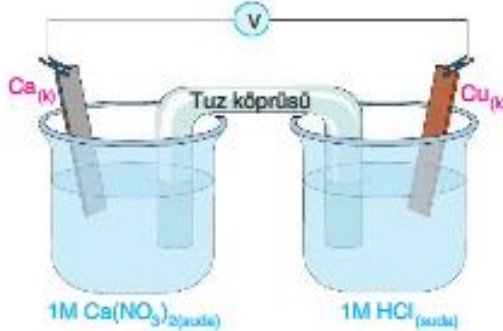
1. X, Y ve Z metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki $Y > X > Z$ 'dir. Bu metallerden yapılmış kaplarda aşağıda belirtilen çözeltiler vardır.

Buna göre, metal kapların hangilerinde aşınma olmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2.

olduğuna göre, şekildeki pil için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Elektronlar dış devrede, Cu elektrottan Ca elektroda doğru gider.
B) Pil çalışırken Cu elektrot etrafında H_2 gazı çıkışı gözlenir.
C) Pilin gerilimi 3,21 voltur.
D) Anottaki yarı pil tepkimesi, $\text{Cu}^{2+}_{(aq)} + 2e^- \rightarrow \text{Cu}_{(k)}$ şeklindedir.
E) Katottaki yarı pil tepkimesi, $\text{Cu}_{(k)} \rightarrow \text{Cu}^{2+}_{(aq)} + 2e^-$ şeklindedir.

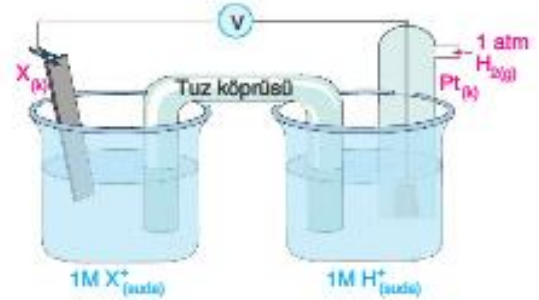
3.

- I. Yükseltgenme gerilimi en büyük olan metal elektrot anottur.
II. Dış devrede elektron akışı anottan katoda doğrudur.
III. Dış devreye pil geriliminden daha büyük ve ters yönde bir gerilim uygulanırsa elektroliz olayı gerçekleşir.

Yukarıdaki değerlendirmelerden hangileri elektrokimyasal piller için doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

4.

Yukarıdaki pillin tepkimesi;

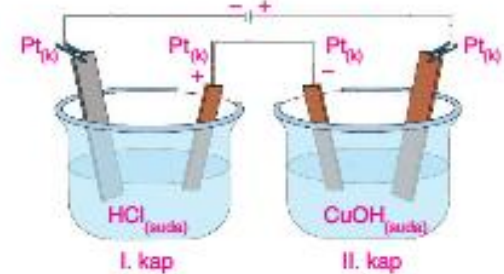

olduğuna göre, aynı sıcaklıkta;

- I. X^+ iyonu bulunan kaba H_2O sıvısı ekleme
II. X^+ iyonu bulunan kaptaki XCl iyonik katısını çözme
III. H^+ bulunan kaptaki NaOH katısı çözme
işlemlerinden hangileri ayrı ayrı uygulandığında pil gerilimi artar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

5.

Şekildeki seri bağlı elektroliz devresinde belirli bir süre gerilim uygulandığında, I. kaptaki normal koşullardaki hacmi 5,6 litre olan H_2 gazı açığa çıkmaktadır.

Buna göre, II. kaptaki kaç gram Cu metali açığa çıkar? (Cu: 64)

- A) 3,2 B) 6,4 C) 16 D) 32 E) 64

1. İndirgenme - yükseltgenme tepkimeleri ile ilgili;

- Elektron alan madde yükseltgendir.
- İndirgenen madde yükseltgendir.
- Elektron veren maddenin yükseltgenme eğilimi, elektron alan maddeninkinden büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. • $Zn_{(k)} \rightarrow Zn_{(suda)}^{2+} + 2e^-$ $E^\circ = 0,76$ Volt
• $Fe_{(k)} \rightarrow Fe_{(suda)}^{2+} + 2e^-$ $E^\circ = 0,44$ Volt
• $Cu_{(k)} \rightarrow Cu_{(suda)}^{2+} + 2e^-$ $E^\circ = -0,34$ Volt
• $Ni_{(k)} \rightarrow Ni_{(suda)}^{2+} + 2e^-$ $E^\circ = 0,25$ Volt

Yukarıda verilen yükseltgenme potansiyellerine göre;

- $Ni_{(k)}$ metalinden yapılmış bir kapta $ZnSO_4$ sulu çözeltisi saklanabilir.
- $Ni_{(k)}$ metalinin elektron verme eğilimi, $Fe_{(k)}$ metalininkinden yüksek olduğu için $FeCl_2$ sulu çözeltisi $Ni_{(k)}$ kabını aşındırır.
- Metallerin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki, $Zn > Fe > Ni > Cu$ şeklindedir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. $(NH_4)_2SO_4$ bileşiğinde bulunan azot (N) ve kükürt(S) ün yükseltgenme sayıları sırasıyla kaçtır? ($_1H, _8O$)

- A) +3, -6 B) -3, +6 C) +6, -6
D) +3, +6 E) -3, +3

4. $Pb_{(suda)}^{2+} + 2e^- \rightarrow Pb_{(k)}$ $E^\circ = -0,13$ volt
 $Cr_{(suda)}^{3+} + 3e^- \rightarrow Cr_{(k)}$ $E^\circ = -0,74$ volt

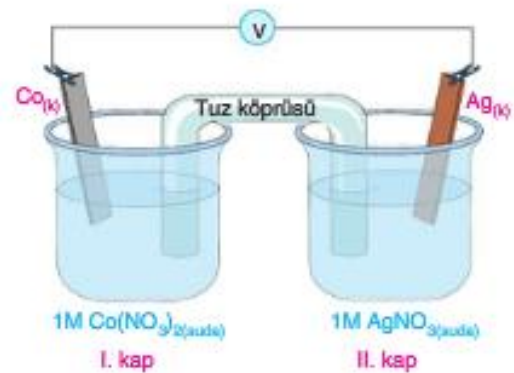
Yukarıda verilen potansiyellere göre;

- Cr - Pb pilinin standart pil potansiyeli 0,61 voltur.
- Pb^{2+} , Cr^{3+} ten daha kuvvetli yükseltgendir.
- Bir miktar katı Pb parçası Cr^{3+} iyonlarını içeren sulu çözeltiye atıldığında kendiliğinden bir tepkime gerçekleşir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5.

- $Co_{(suda)}^{2+} + 2e^- \rightarrow Co_{(k)}$ $E^\circ = -0,27$ volt
 $Ag_{(suda)}^+ + e^- \rightarrow Ag_{(k)}$ $E^\circ = 0,80$ volt

Yukarıdaki pil sistemi ile ilgili;

- Başlangıçta pil gerilimi 1,07 voltur.
- Ag yarı piline aynı sıcaklıkta bir miktar saf su ilave edilirse, pil gerilimi azalır.
- Dış devrede elektronlar Co elektrottan, Ag elektroda doğru akar.

yargılarından hangileri doğrudur?

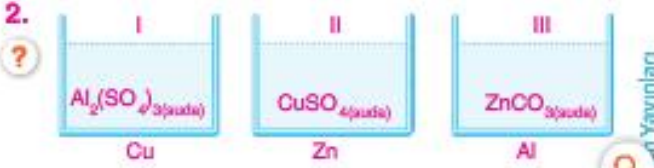
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. I. X metali, YCl sulu çözeltisinde tepkime vermez
II. X metali, MCl_2 ve ZCl_2 çözeltisinde tepkime verir.
III. X, Y ve Z metalleri asit çözeltisinde H_2 gazı çıkarak tepkime verir, M metali vermez.

Bilgileri veriliyor.

Buna göre, X, Y, Z, M ve H_2 elementlerinin yükseltgenme gerilimlerinin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Y, X, Z, H_2 , M B) X, Y, Z, H_2 , M
C) M, H_2 , Y, X, Z D) M, H_2 , Z, X, Y
E) X, Y, Z, M, H_2

Al, Zn ve Cu metallerinin elektron verme eğilimleri (aktiflik) arasındaki ilişki $Al > Zn > Cu$ şeklindedir. I. kap Cu, II. kap Zn, III. kap Al metalinden yapılmış olup içlerinde yukarıdaki çözeltiler vardır.

Bir süre sonra, bu metal kapların hangilerinde aşınma gözlenir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

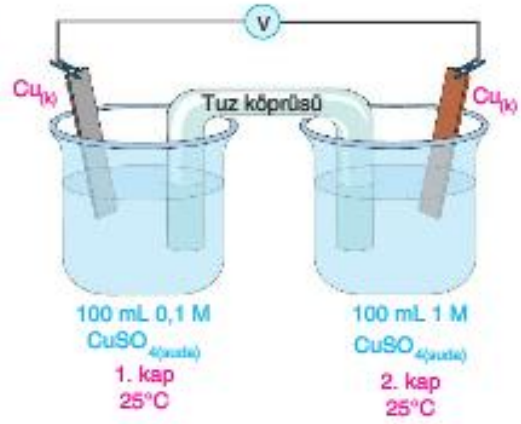
3. $NaNO_3$ ve $CuSO_4$ katılarının suda birlikte çözünmesiyle hazırlanan çözelti elektroliz ediliyor.

İşlem sırasında, sırasıyla katot ve anotta öncelikli olarak hangi maddeler açığa çıkar?

(e^- verme eğilimi: $Na > H_2 > Cu > OH^- > NO_3^- > SO_4^{2-}$)

- A) $Na_{(k)}$, $Cu_{(k)}$ B) $Cu_{(k)}$, $O_{2(g)}$ C) $SO_{2(g)}$, $H_{2(g)}$
D) $H_{2(g)}$, $O_{2(g)}$ E) $H_{2(g)}$, $NO_{2(g)}$

4.

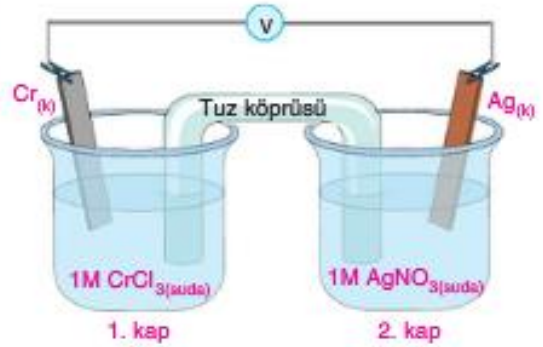
Yukarıda verilen derişim pili için;

- I. 1. kaba aynı sıcaklıkta saf su eklendiğinde pilin gerilimi artar.
II. Zamanla 2. kapta Cu^{2+} iyonu molaritesi azalır.
III. 1. kaba aynı sıcaklıkta $CuSO_4$ katısı eklenip çözüldüğünde pilin gerilimi artar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5.

Şekildeki pil ile ilgili;

- I. Standart pil potansiyeli 1,54 voltur.
II. Tuz köprüsündeki anyonlar 2. yarı pile doğru hareket eder.
III. Dış devrede elektron akışı, 1. yarı pilden 2. yarı pile doğrudur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. Cr, Ni ve Ag metallerinin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki $Cr > Ni > Ag$ şeklindedir. Cr - Ni pilinin gerilimi 0,49 volt, Cr - Ag pilinin gerilimi 1,54 voltur.

Buna göre, Ni - Ag pilinin standart pil potansiyeli kaç voltur?

- A) 3,01 B) 2,03 C) 1,47
D) 1,05 E) 0,07

Yukarıda verilen denkleştirilmemiş tepkime denklemi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

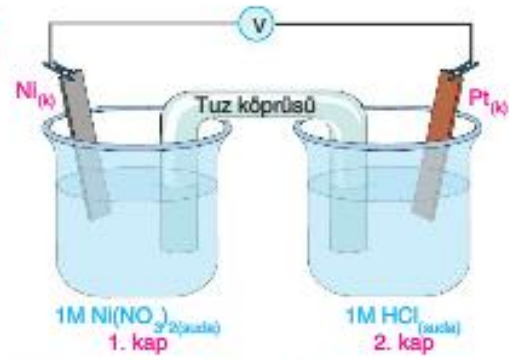
- A) HIO_3 teki I'nın değeri +5 tir.
B) I_2 indirgen özellik gösterir.
C) En küçük tamsayılarla denkleştirildiğinde H_2O nun katsayısı 5 olur.
D) 1 mol I_2 , 10 mol elektron verir.
E) HNO_3 teki N'nin değeri + 5 tir.

3. Birinde Ca^{2+} , diğerinde X^{n+} iyonlarını içeren, erimiş tuzların bulunduğu seri bağlı elektroliz kaplarında gerçekleştirilen elektroliz sonunda katotlarda ayrı ayrı 8 gram Ca ve 0,4 mol X katıları toplanıyor.

Buna göre, X^{n+} iyonun değeri (n) aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir? (Ca: 40)

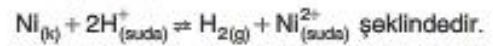
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4.

Yukarıda verilen indirgenme potansiyeli değerlerine göre şekildedeki pil ile ilgili;

I. Pil tepkimesi,

- II. 1. kaptaki aynı sıcaklıkta $Ni(NO_3)_2$ katısı çözündüğünde pilin gerilimi artar.
 III. 2. kaptaki aynı sıcaklıkta NaOH katısı çözündüğünde pilin gerilimi azalır.

yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5.

$MgBr_2$ tuzunun sulu çözeltisi oda koşullarında elektroliz edildiğinde;

- I. Anotta ilk önce $Br_{2(s)}$ açığa çıkar.
 II. Katotta ilk önce $Mg_{(k)}$ metali açığa çıkar.
 III. Zamanla çözeltinin pH'ı artar.

yargılardan hangileri yanlıştır?

(Elektron verme eğilimi; $Mg > H_2 > Br^- > OH^-$ 'dir.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

1. İndirgenme-yükseltgenme tepkimeleri ile ilgili

- X metali, MCl_2 ve $ZnCl_2$ çözeltilerinde tepkime verir.
- İndirgen madde elektron almıştır.
- Yükseltgenen madde elektron verir.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Elektron verme eğilimi; $X > M > Z$)

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

2. $Cu_{(k)} + Zn^{2+}_{(suda)} \rightleftharpoons Cu^{2+}_{(suda)} + Zn_{(k)}$ $E^\circ = -1,1$ volt

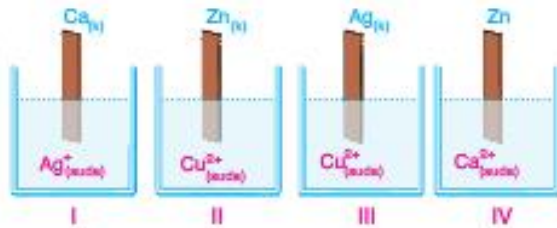
Yukarıda verilen tepkime denklemleri ile ilgili;

- Tepkime pil tepkimesidir.
- Bu yönde tepkimenin gerçekleşebilmesi için üreticinin gerilimi E° değerini (-1, 1 volt) sıfırlayan değerden büyük olmalıdır.
- $Zn_{(k)}$ anottur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3.

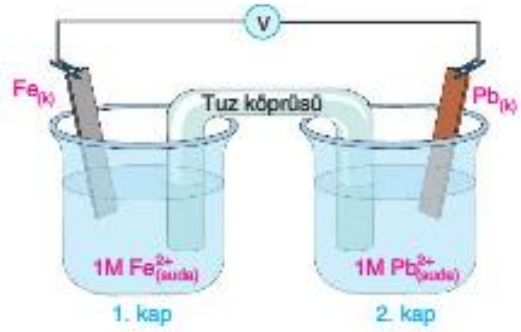

Aynı koşullarda camdan yapılmış kaplarda bulunan çözeltilere yukarıda belirtilen metal çubuklar daldırıldığında I. ve II. kaplarda kimyasal tepkime olmakta, III ve IV. kaplarda ise tepkime olmamaktadır.

Buna göre, metallerin elektron verme eğilimlerinin azalışına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Ca, Zn, Cu, Ag B) Ca, Zn, Ag, Cu
C) Ag, Cu, Zn, Ca D) Cu, Ag, Zn, Ca
E) Zn, Ca, Cu, Ag

4.

Standart koşullarda gerçekleşen elektrokimyasal pil sistemi ile ilgili;

- Tuz köprüsündeki anyonlar 1. kaba doğru göç eder.
- Standart pil potansiyeli (E°_{pil}) 0,57 Volttur.
- Zamanla $Pb_{(k)}$ elektrodun kütlesi artar.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5.

I. $NaClO_3$

II. Cl_2O

III. $HClO$

Yukarıdaki maddelerin yapısında bulunan Cl atomunun değerliklerinin karşılaştırılması aşağıdakilerden hangi doğru verilmiştir?

($_1H, _8O, _{11}Na$)

- A) I > II > III B) I = II = III C) I > II = III
D) I > III > II E) II > I > III

6.

Sulu çözeltilerin elektrolizi ile ilgili;

- Elektron verme eğilimi en büyük olan anyon, anotta önce açığa çıkar.
- Elektroliz sırasında H_2 gazı çıkışı, H^+ iyonunun indirgenmesi sonucu gerçekleşir.
- Katotta indirgenme olayı gerçekleşir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve III C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

1.

Yukarıdaki pil sistemi ile ilgili;

- I. 1. kap anottur.
- II. Aynı koşullarda 2. kaba 100 mL arı su eklendiğinde pil çalışmaz.
- III. Aynı koşullarda 1. kapta bir miktar Na_2S katısı çözündüğünde pil potansiyeli artar.

yargılarından hangileri doğrudur? (NiS 'nin su-daki çözünürlüğü ihmal edilecek.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2.

Elektrolizde toplanan madde miktarı ile ilgili;

- I. Bir elektroliz devresinde, anot ve katotta açığa çıkan madde miktarı, devreden geçen elektrik yükü miktarı ile doğru orantılıdır.
- II. Devreden 1F'lık yük geçtiğinde anot ve katotta birer eşdeğer gram madde açığa çıkar.
- III. Seri bağlı elektroliz kaplarında açığa çıkan maddelerin eşdeğer gram sayıları farklıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız I E) Yalnız II

3.

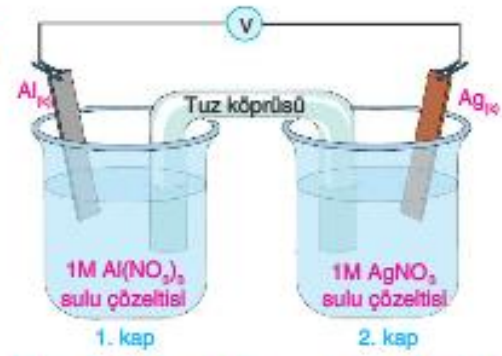
tepkimesi ile ilgili;

- I. X katısı yükseltgenmiştir.
- II. Y^+ indirgendir.
- III. Toplam elektron sayısı artmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) Yalnız I

4.

Yukarıdaki elektrokimyasal pil sistemi ile ilgili;

- I. Aynı koşullardaki pil gerilimi 2,46 voltur.
- II. 1. kaptaki Al elektrot, zamanla aşınır.
- III. Dış devrede elektronlar Al elektrotu doğru göç eder.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

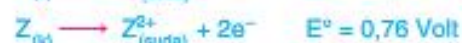
5.

Yukarıda verilen tepkime ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) En küçük tamsayılarla denkleştirildiğinde H_2O sıvısının katsayısı 4'tür.
- B) Cu katısı yükseltgenmiştir.
- C) Homojen bir tepkime değildir.
- D) Redoks tepkimesidir.
- E) $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ deki Cu'nun yükseltgenme basamağı 2+'dır.

6.

Yukarıda, aynı koşullardaki yükseltgenme potansiyelleri verilen $\text{X}_{(\text{k})}$, $\text{Y}_{(\text{k})}$ ve $\text{Z}_{(\text{k})}$ metallerinin elektron verme eğilimlerinin büyükten küçüğe doğru sıralanışı, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $\text{X}_{(\text{k})}$, $\text{Y}_{(\text{k})}$, $\text{Z}_{(\text{k})}$ B) $\text{Y}_{(\text{k})}$, $\text{X}_{(\text{k})}$, $\text{Z}_{(\text{k})}$
C) $\text{Z}_{(\text{k})}$, $\text{X}_{(\text{k})}$, $\text{Y}_{(\text{k})}$ D) $\text{Y}_{(\text{k})}$, $\text{Z}_{(\text{k})}$, $\text{X}_{(\text{k})}$
E) $\text{Z}_{(\text{k})}$, $\text{Y}_{(\text{k})}$, $\text{X}_{(\text{k})}$

1. $A^{2+}_{(suda)}$ iyonu, $B_{(k)}$ metalini yükseltir.
 2. $C_{(k)}$ metali, $B^{2+}_{(suda)}$ iyonunu indirir.

Yukarıda verilen bilgilere göre;

- I. $C_{(k)} + A^{2+}_{(suda)} \rightarrow C^{2+}_{(suda)} + A_{(k)}$ tepkimesi kendiliğinden gerçekleşir.
 II. Elementlerin elektron verme eğilimleri arasındaki ilişki $C_{(k)} > A_{(k)} > B_{(k)}$ şeklindedir.
 III. A^{2+} iyonu, B^{2+} ile C^{2+} iyonundan daha kuvvetli yükseltgendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
 D) II ve III E) I ve III

2. $Mg_{(k)} + Cu^{2+}_{(suda)} \rightarrow Cu_{(k)} + Mg^{2+}_{(suda)}$ $\Delta E^\circ = 2,71$ volt
 $Mg^{2+}_{(suda)} + 2e^- \rightarrow Mg_{(k)}$ $E^\circ = -2,37$ volt
 $Cr^{3+}_{(suda)} + 3e^- \rightarrow Cr_{(k)}$ $E^\circ = -0,74$ volt
 olduğuna göre, Cr - Cu pilinin gerilimi kaç voltur?

- A) 1,82 B) 1,08 C) 0,80
 D) 0,40 E) 0,34

3. $Ag^+_{(suda)} + e^- \rightarrow Ag_{(k)}$ $E^\circ = +0,80$ volt
 $Mg^{2+}_{(suda)} + 2e^- \rightarrow Mg_{(k)}$ $E^\circ = -2,37$ volt
 $Sn^{2+}_{(suda)} + 2e^- \rightarrow Sn_{(k)}$ $E^\circ = -0,16$ volt

Yukarıda verilen indirgenme gerilimlerine göre; en kuvvetli yükseltgen ve en kuvvetli indirgen madde aşağıdakilerden hangisidir?

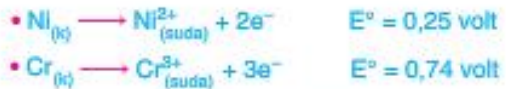
	Yükseltgen	İndirgen
A)	Ag	Mg
B)	Sn^{2+}	Mg
C)	Ag^+	Mg
D)	Mg	Ag^+
E)	Ag^+	Sn

4. Ertilmiş $AlCl_3$ tuzu 3 amperlik akımla 200 dakika süreyle elektroliz ediliyor.

Buna göre, katotta toplanan $Al_{(k)}$ metali kaç gramdır? (Al: 27, $1F = 96000$ coulomb)

- A) 3,375 B) 30,25 C) 18,1
 D) 12,25 E) 3,75

- 5.

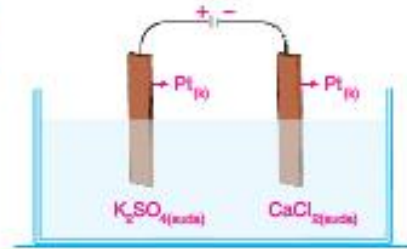
Yukarıda verilen sistem ile ilgili;

- I. Derişim pilidir.
 II. Pil potansiyeli 0,49 voltur.
 III. $Cr_{(k)}$ yarı hücresi anottur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III B) Yalnız II C) I ve II
 D) II ve III E) I, II ve III

- 6.

Şekildeki elektroliz kabında bulunan K_2SO_4 ve $CaCl_2$ tuzlarını içeren sulu çözelti elektroliz edilmektedir.

Buna göre, devreden bir süre akım geçirildiğinde, anot ve katotta ilk önce açığa çıkan maddeler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

(Elektron verme eğilimi arasındaki ilişki; $K > Ca > H_2 > Cl^- > OH^- > SO_4^{2-}$)

	Anot	Katot
A)	$Cl_{2(g)}$	$O_{2(g)}$
B)	$K_{(k)}$	$H_{2(g)}$
C)	$O_{2(g)}$	$K_{(k)}$
D)	$Cl_{2(g)}$	$H_{2(g)}$
E)	$SO_{2(g)}$	$Ca_{(k)}$

1. Korozyon, metal ve metal alaşımların yüzeyinin elektrokimyasal tepkimeler sonucu aşınması ve oksitlenmesi durumudur.

Yukarıdaki görsellerde bazı korozyon örnekleri verilmiştir.

Buna göre,

- I. Metal yüzeyinin boyanması
- II. Galvanize etme
- III. Metale kendisinden daha aktif bir metal bağlama

verilen yöntemlerden hangileri bu durumların önlemesi amacıyla kullanılır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

2. Katodik koruma yönteminin uygulanabilmesi için korunacak metal sulu çözelti içine daldırılmalı ya da çevresi nemli maddelerle sarılmış olmalıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi katodik koruma yapılan bir duruma örnek verilemez?

İskele ayakları

Gemi pervaneleri

Doğal gaz boru hattı

Su depolama tankı

Boyanmış paslı metal

- 3.

Bakır kap

Alüminyum kap

Gümüş kap

Yapılan bir deneyde yukarıdaki kaplara eşit derişimli derişik HCl sulu çözeltisi ilave edilince;

- Bakır (Cu) ve gümüş (Ag) kaplarda tepkime gerçekleşmemiştir.
- Alüminyum kaptan H_2 gazı çıktığı belirlenmiştir.

Buna göre ;

- I. Verilen metaller arasında en aktif olan metal alüminyumdur.
- II. Bakır ve gümüş asitlerle tepkime vermez.
- III. Aktiflikleri arasındaki ilişki $Al > H_2 > Ag > Cu$ şeklindedir.

deney sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

Toplu ve yüksek başarılarımızın mimarı olan
eğitim kadromuzun hazırladığı tüm ürünlerimizi görmek için:
www.aydinyayinlari.com.tr

"HEDEFİ YÜKSEK OLANLARIN TERCİHİ"

AYDIN YAYINLARI

Haymana Yolu 5. km Karşıyaka Mah. 577. Sk. No: 1 Gölbaşı / ANKARA
Tel: 0 (312) 418 10 02 - 0 (850) 577 00 71 - Faks: 0 (312) 418 10 09

